

Pričetek dela v novi kuhinji

Na fotografiji si naši bralci lahko ogledajo zunanji pogled na prostore nove kuhinje. Posnetek je napravljen pri skladišču žaganega lesa.

Prav tako, kot je lep pogled na nove prehranjevalne prostore z zunanje strani, je izredno funkcionalna in estetsko urejena notranjost.

Vsi prostori merijo skoraj dvatisoč metrov tlorisne površine in jo sestavljajo kuhinja z vsemi pritliklinami, poleg je velika razdeljevalnica hrane z jedilnico, v kateri bo lahko naenkrat jedlo tristo delavcev. Ker imamo odmor v oddelkih ločen v tri časovno ločene dele, bo torej dopoldanska zmogljivost jedilnice okoli devetsto obrokov, kar je dovolj za naše potrebe.

V objektu so posebni prostori za poslovne obiske, soba za sejo samoupravnih organov in seveda pisarne in drugi potrebni prostori za delavce Restavracije.

Obljubljeno je, da bo prvi topli obrok v novi jedilnici razdeljen 1. junija, odtlej pa redno vsak delovni dan. Na voljo bo sta dve topli in dve hladni malici in štiri dietne.

Nova kuhinja je sedaj, ko to pišemo, to je 20. maja, v glavnem nared, postavljeni so že tudi štedilniki na elektriko in na paro. Manjka le še večji pekač, za katerega trdijo, da bo montiran sredi junija. Odtlej bodo delavci Restavracije tudi sami vse spekli za naše potrebe. Ne bo nam več potrebno jesti kupljenih zavitkov in v prozoren papir ovitih slaščic. V bodoče bo vse to pripravljeno doma. Delavci tozda 8 so obljubili, da bodo ta jedila veliko boljša.

Trenutno je v novih prostorih čistilna ekipa, ki odstranjuje še zadnje ostanke navlake, ki je ostala od montaže in čisti nove prostore in vgrajene predmete. Potreben bo še pregled sanitarne inšpekcije iz Kamnika in Kranja in njeno zagotovilo, da so vsi novi aparati in vse drugo v redu. Seveda bo temeljito pregledana tudi voda, ki se bo rabila za kuhanje.

Za razvoz hrane izven matične tovarne bo nabavljen poseben, nov kombi z vgrajenimi držali za posebne posode, v katerih hrana med prevozom ne bo spremenila okusa in se ne shladila. Tozdu 8 ostanejo stari odjemalci malic. Vodja Restavracije tov. Zinka Kohek je pripomnila, da bi vzeli v pripravo še 200—300 obrokov za kakoga novega naročnika.

Število delavcev v tozdu 8 se je povečalo samo za enega člana. Upajo, da

PRED TRETJIM KONGRESOM SAMOUPRAVLJALCEV

Za zavestnejše samoupravljanje

Hitro se bliža 16. junij, ko se bo v Beogradu začel tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Osnovna tema kongresa bo: »Združeno delo v boju za socialistično samoupravljanje in družbenoekonomski razvoj«. V komisijah bodo posebej obdelana naslednja področja: »Odločanje delavcev v združenem delu o pridobivanju in delitvi dohodka«, drugo: »Samoupravno povezovanje na temelju dohodka — bistven dejavnik družbene reprodukcije, samoupravnega načrtovanja in razvoja«, in tretje: »Združeni delavci v delegatskem sistemu«.

Naslovi tem, ki bodo obravnavane, jasno pokažejo velik pomen tretjega kongresa.

Na prvem in drugem kongresu so se iskale sistemske rešitve in pota, kako razvijati naš samoupravni sistem. Na drugem so bili tudi postavljeni temelji »Delavskih amandmajev — dopolnil«, k novi Ustavi in Zakonu o združenem delu, ki sta bila sprejeta med drugim in tretjim kongresom. Nova Ustava in Zakon o združenem delu pa sta postala glavna temelja za nadaljnji razvoj družbenoekonomskega in političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Smernice za tretji kongres, ki so že bile objavljene v dnevnem časopisu, dajejo dovolj snovi za predkongresne razprave in priprave. Predvsem naj bi se ugotovili doseženi rezultati, kritično (Nadaljevanje na 2. strani)

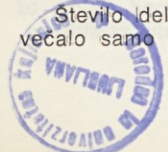
bodo zmogli vsa dela v novih prostorih, obenem pa delali tudi na starem mestu, kjer bo lokal odprtega tipa za naše in druge goste. Kosila bodo pripravljali le na starem mestu in jih bo potrebno plačati z denarjem, se pravi, da ne bo več mogoče dati dveh blokov od malice za eno kosilo.

Delavci tozda 8 so izrazili željo, da naj bi po novem redu kar največ delavcev med odmorom pojedlo topli obrok in se spočilo za drugi del delovnega dne, ne pa tekalo domov in v gostilne, kar goto-

vo ni bilo v prid ne delavcu ne storilnosti na delovnem mestu.

Novi prehranjevalni obrat za naše delavce je stal veliko denarja in ga je delovni kolektiv še ravno pravi čas pričel graditi. V sedanjih pogojih bi bilo mnogo težje.

Vodja tozda 8 — naše Restavracije, tov. Kohkova, je povedala, da bodo obroki za naše delavce v novih prostorih še bolje pripravljene, količinsko in po sestavi pa morajo dosegati sedanjo raven.

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa naj se spregovori o problemih in vzrokih teh problemov, ki se pojavljajo in zavirajo razvoj našega samoupravnega sistema. Objavljen je bil predlog kongresne resolucije, ki bo podlaga za opredelitev stališč kongresa. O njej naj bi razpravljali v vseh delovnih in družbenih okoljih in do nje zavzeli določena stališča. Kongresna resolucija in kasneje stališča kongresa pa morajo biti podlaga za oceno stanja samoupravne organiziranosti in samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v vsaki temeljni in drugi organizaciji združenega dela. Biti pa morajo tudi podlaga za stalno izboljševanje samoupravnega sistema. Prav boljši odnos v tem smislu pa bi pomenili lažje in hitreje reševanje gospodarskih in drugih problemov družbe.

Član predsedstva ZSJ Mika Špiljak je predsednik odbora za sklic tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije. Navajam nekaj misli, katere je povedal v razgovoru z novinarji Borbe:

»Delegati na tretjem kongresu samoupravljalcev bodo govorili o tistem, kar jih teži; o vprašanih, o katerih razpravljajo v delovnih organizacijah. Nobenemu perečemu vprašanju se ne bo mogoče izogniti in na vsako bo treba odgovoriti.

Če imamo probleme, ti pa so, potem sta prava pot iz težav k rešitvam, odkrit dialog in ugotovitev resničnih vzrokov za probleme, s katerimi se ubadamo.

So strukture, ki ne maraja dialoga. Odločajo v zaprtih krogih, toda ne glede na takšne težnje se moramo odločiti za odkrito besedo.

Prav gotovo bomo med pripravami na kongres naleteli na odpor pri tistih, ki so si prilastili pravico, da odločajo v imenu delavcev, da v njihovem imenu razpolagajo z dohodkom!

Problemi, ki nastajajo pri razmerah gospodarjenja, bodo pomembna kongresna tema. O teh vprašanih namreč pri nas ni enotnih mnenj.«

Smatram, da so misli zelo prodorne, da zadevajo jedro problemov in dajejo dovolj točno smer, v katero moramo kreniti.

Prav bi bilo, da v predkongresni dejavnosti razčlenimo tudi samoupravne odnose v naši DO in začnemo takoj z odpravljanjem pomanjkljivosti, ki se še vedno pojavljajo. Priznati moramo, da nismo nobena izjema in da se tudi pri nas pojavljajo težave, na katere je mislil tov. Špiljak.

Nekateri še vedno mislijo, da je samoupravljanje samo za druge, da se to njih ne tiče, vendar pa pri kritiziranju ne stojijo ravno ob strani.

Še vedno pa je absolutno preveč takih, ki pojmujejo samoupravljanje v takem smislu, da nobeden nima pravice, da bi jih opozarjal na red, na disciplino, na varčevanje: skratka, na pošten odnos do dela, do sodelavcev in do družbe.

So pa tudi takšni delavci, ki mislijo, da lahko upravljajo sami, brez ozira na upravičene pomisleke in pripombe drugih.

Za pretežno večino samoupravljanje

Prihodnja številka bo prav tako kot lansko leto izšla pred kolektivnim dopustom, pred koncem julija!

pomeni pošteno skupno delo in sodelovanje pri vseh pomembnih odločitvah.

Vsi želimo, da bi bili točno seznanjeni z vsem, kar se dogaja v naši delovni organizaciji, in tudi v širši družbeni skupnosti in da bi imeli čim večjo možnost sodelovanja pri odločitvah, ki naj čimbolj ugodno vplivajo na to dogajanje.

Kljub samoupravljanju pa smo, spričo burnih gospodarskih tokov, včasih nemočni, ker nam dohodek, mimo naših prizadevanj in želja, odteka zaradi stalnega hitrega naraščanja davčatev in stroškov vseh vrst.

Iz dneva v dan smo izpostavljeni raznim pritiskom, pri katerih se nekateri »samoupravni« sporazumi uporabljajo kot ščit za skrivanje nesamoupravnega obnašanja in izkoriščanja monopolnega položaja.

Tudi na skupščinah raznih SIS se vse preveč govori o velikih načrtih in željah — o velikih sredstvih, mnogo premalo pa o tem, kakšne možnosti imamo, da bi ta sredstva sploh lahko ustvarili. Prav pri takih razpravah bi morali glavno vlogo odigrati delegati iz združenega dela, ki morajo imeti vedno enako mnenje in naj enako gospodarno odločajo, kadar sedijo na skupščini SIS, ali pa kot samoupravljalci na sejah samoupravnih organov v DO. Mislim, da kljub velikemu napredku našega socialističnega samoupravnega sistema, ostaja še vedno dovolj problemov za reševanje in da bo kongres imel obilico resnega dela.

Zato je prav, da samoupravljalci naše delovne organizacije zaželimo delegatom uspešno delo in čimveč konkretnih odločitev!

Franc Stebe

* * *

Spomin na Tita

Živel med nami je prijatelj, ki vodil je pravični boj. To bil je naš tovariš Tito, trikratni narodni heroj.

Ko domovina je trpela, dvignil on se je iz nas, da popeljal bi deželo v srečnejši čas.

Priporil nam je vsem svobodo, da srečno mi živimo v njej, hvala ti, tovariš Tito, po poti tvoji mi gremo naprej.

Zdaj počivaš v Hiši cvetja, z milijoni naših src obdan, tja se zgrinja ljudstvo tvoje dan na dan.

Jože Resnik

* * *

Naše dopisnike, ki pristopajo v svojih sestavkih k problemom in ugotovitvam preveč na splošno in z opisovanji, ki so bralcem znani že od prej in drugod, pa tudi z uporabljanjem preveč praznih stavkov, prosimo, da pri nalogi za tako širok krog sodelavcev, kot je sodelovanje v Glasilu, z opisom posežejo bolj naravnost in na način, da bo bralec zares izvedel tisto, kar je potrebno in ga zanima in tako imel več od sestavka. Tako bo njihovo delo veliko bolj koristno.

S preselitvijo tapetniške delavnice iz matične tovarne v nove prostore se je močno povečala zasedenost parkirnega prostora ob tozdu 2. Ob parnih in neparnih dneh je bilo v tozdu 2 parkiranih le nekaj avtomobilov, sedanje število vozil pa kljub izredno dragemu bencinu pokriva vsaj dve tretjini novega parkirišča.

Novi parkirni prostor je dobro nasut z gramozom in utrjen tudi ob deževnem vremenu na tem mestu ni problemov z vodo, vendar si vsi tisti, ki med delom tu puščamo vozilo, čakamo, kot za vsako stvar, da bi bilo parkirišče kmalu asfaltirano.

**Tito —
naš
večni vzor
in delovna
vzpodbuda**

Mesec maj je bil že več desetletij močno povezan s Titom. V maju je naša domovina pod Titovim vodstvom dočakala svobodo, v maju smo praznovali njegov rojstni dan, ki smo ga preimenovali v dan mladosti, torej v dan vseh mladih, v maju pa smo se lani tudi morali fizično posloviti od njega, velikana revolucije in očeta naše nove Jugoslavije.

Šele zdaj, odkar ga ni več med nami, spoznavamo, kaj vse smo dosegli pod njegovim vodstvom in kaj nam je pomenil. Ničkolikokrat smo ga videli med nami, de-

lavci, ob strojih, v najrazličnejših delovnih organizacijah. Od prvih povojnih dni se je močno zanimal za našega človeka, delavca, saj je vedel, da le v delavčevih rokah tiči ves napredek. Prihajal je v delovne prostore z zanimanjem, povedal, kaj bi morali še izboljšati, kritiziral napake, še raje pa je pohvalil nove delovne dosežke. Z veseljem se je udeležil otvoritve vsake nove pridobitve, z zanosom je govoril o uspehih, na vsakem koraku nam je dajal spodbude.

Tito je vedno verjel v delovnega človeka in v naš skupni napredek!

Rad je bil med nami, v sredini, kjer se je vedno počutil najbolje. Čeprav je postal veliki državlján sveta in svetovni borec za mir, se je vedno znova vračal med delavce po zamisli in rešitve.

Neizmerno zaupanje je imel tudi v mladi rod, v mladino. Prav zato je svoj praznik preimenoval v praznik vseh mladih Jugoslovánov. Mlade generacije so medtem že dokazale, da so vredne Titovega zaupanja, veliko delovnih nalog pa še stoji pred njimi. Tito je vedno govoril, da ve, da bodo kos vsem težavam in da so mlade generacije sposobne prebroditi še hujše zapreke, kot so bile pred starejšimi, vključno z NOB.

Ob vsakem govoru pa je tudi poudaril bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti, kot enega izmed temeljnih pridobitev skupne revolucije in enega izmed temeljev naše samoupravne socialistične graditve. Prav zadnji dogodki na Kosovu so dokazali, kako prav je imel naš tovariš Tito. Moč je samo v slogi, v skupnem napredku, v razumevanju vseh nas, ki bívamo pod jugoslovansko zastavo.

Prav zato bo ostal tudi vedno naš veliki vzor in delovna spodbuda!

Informacija o lanskem uspehu Unilesa

Na 14. seji delavskega sveta SOZD Uniles, ki je bila v delovni organizaciji Iztok — Miren, dne 14. 4. 1981, je bil obravnavan in potrjen ZBIRNI ZAKLJUČNI RAČUN SOZD »UNILES« za leto 1980. Ta je bil obravnavan predvsem na osnovi primerjalnih kazalcev rezultatov poslovanja 1979—1980.

Ti kazalci so izkazani:

1. po posameznih v Uniles združenih delovnih organizacijah,
2. kot seštevek ali povprečje za proizvodne delovne organizacije,
3. zbirnik za SOZD Uniles kot celoto.

Tak način prikazovanja ekonomskih rezultatov poslovanja omogoča medsebojno primerjavo, bodisi med posameznimi delovnimi organizacijami, bodisi napravam SOZD kot celoti oz. povprečju v okviru SOZD Uniles.

Ker gre v konkretni obravnavi za zbirni zaključni račun SOZD Uniles, se v nadaljnjem naslanjam predvsem na zbirne podatke.

CELOTNI PRIHODEK je za Uniles kot celoto dosegel v letu 1980 vrednost 24,4 milijarde din in je bil proti letu 1979 večji za 33,3%. Nadpovprečni porast celotnega prihodka (nad 33,3%) so dosegle delovne organizacije: Novoles, Javor, Liko, Krasoprema, Hoja in Meblo.

V okviru celotnega prihodka se je

prodaja in skupni prihodka doseženi s prodajo na domačem trgu v letu 1980 povečala za 31,7%. Nadpovprečno porast v prodaji na domačem trgu so dosegli: Meblo, Novoles in Liko.

Prodaja oz. skupni prihodka doseženi v izvozu pa so se v letu 1980 povečali za 69%, kar zgovorno kaže o močni angažiranosti združenih organizacij Uniles v izvozu. Nadpovprečen porast v izvozu so dosegli: Lesnina, Marles, Krasoprema, Javor, Iztok in Hoja. Pri tem pa velja pripomniti, da prihodke pri izvozu ne razvrščajo vse organizacije na enak način; zato je primerljivost na osnovi podatkov o izvozu iz zaključnih računov lahko tudi sporna.

Naslednja pomembna kategorija so porabljena sredstva: le-ta so se v letu 1980 povečala za 32,8%. Pri tem naj omenimo, da je bil ta porast pri 7 organizacijah nadpovprečen, kar pomeni, da so pri teh organizacijah stroški naraščali v letu 1980 hitreje kot celotni prihodek.

Doseženi dohodek se je v Unilesu kot celoti v letu 1980 povečal za 35,2%, doseženi čisti dohodek pa za 36,2%.

Izguba, ki pomeni nekritično obveznost iz dohodka in čistega dohodka, se je v letu 1980 zmanjšala za 72% in je v absolutnem znesku upadla iz 29 mio din v letu 1979 na 8 mio din v letu 1980.

Razporeditev čistega dohodka pa je bila v letu 1980 proti letu 1979 naslednja:

- v maso sredstev za osebne dohodke je bilo razporejeno 24,4% več sredstev;
- v sklade skupne porabe (stanovanjski del in splošni del) 13% več sredstev;
- v rezervni sklad 46% več;
- v poslovni sklad 117% več in
- za akumulacijo 103% več sredstev kot v letu 1979.

Akumulacija z vključno amortizacijo se je v letu 1980 povečala za 57%.

Povprečno izplačani osebni dohodek mesečno na delavca pa se je povečal za 22% in dosegel v letu 1980 vrednost 8.242 din.

Od kazalcev delovnih in poslovnih rezultatov pa izdajam naslednje:

- dohodek na delavca se je povečal v letu 1980 za 76%;
- dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi za 6,6%;
- čisti dohodek na delavca za 33,7%;
- akumulacija s povprečno uporabljenimi sredstvi za 61%.

Na splošno lahko ugotovimo, da je bilo poslovanje združenih organizacij in s tem SOZD Uniles kot celote v letu 1980, delitev dohodka v skladu z družbeno usmeritvijo, in ne nazadnje, da je bila stabilizacijska naravnost v delovnih kolektivih Unilesa aktualno prisotna skozi vse leto 1980.

Gustav Šimic

Mednarodni ekonomski odnosi

Z razvojem produkcijskih sredstev postaja svet vse bolj soodvisen. Mednarodni dogodki so pomembni za vsako posamezno deželo in tako ali drugače vplivajo na situacijo v posameznih deželah, ne glede, kje se dogajajo (v Evropi, Aziji, Afriki itd.).

Temeljna osnova vsega človeštva je mir, zato je sodelovanje na gospodarskem in političnem področju izraz nove kvalitete mednarodnega trga.

Mednarodni trg ni le večji prostor za prodajo proizvodov, temveč predstavlja novo kvaliteto predvsem zaradi nove sodobne tehnologije, postaja trg znanja, trg kapitala, trg delovne sile, trg tehnoloških in drugih inovacij itd., itd.

Ne glede na to, da 2/3 mednarodne trgovinske menjave poteka med velikimi razvitimi deželami (šestih), opažamo danes že spremembo, da se tudi dežele v razvoju, ki so nekoč prodajale le surovine, vključujejo v mednarodni trg z industrijskimi izdelki, s svojo tehnologijo itd. (žal še vedno premalo).

Jugoslovansko gospodarstvo se vedno bolj vključuje v mednarodne ekonomske odnose, čeprav naš delež v svetovni trgovinski menjavi pada (od 0,6 do 0,48 odst.). Država ima na tem področju še vedno močan vpliv, vendar z ustanovitvijo Samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino v republikah in Avtonomnih pokrajinah počasi, toda zanesljivo in vztrajno združeno delo prevzema odgovornost za to tako pomembno področje gospodarskega delovanja.

Nobena družba na današnji stopnji razvoja ni v stanju proizvesti vse, kar potrebuje sama. Nekaterih dobrin je premalo, zato jih moramo uvažati (surovine, plin, nafta, nekateri proizvodi), drugih imamo več, kot jih potrebujemo, zato jih izvažamo. Tako se družbe vključujejo v skupno mednarodno tržišče, ki ima danes še druge, že omenjene funkcije, ne le izvoz in uvoz trgovskega blaga. Na trgu se izvaja izmenjava znanja, tehnologije, kapitala — vlaganja, koordinacije, kreditiranje, storitve, turizem itd.

V Jugoslaviji že nekaj let govorimo o deficitu v plačilno devizni bilanci, ker ne pokrijemo velikega uvoza z izvozom blaga in storitev. Zelo težko je bilo v začetku 1980. leta, toda s skupnimi naporimi delavcev v združenem delu smo vendar uspeli zaključiti s planiranim deficitom devizno bilanco z 2,4 milijarde dolarjev.

Ali je izvoz Jugoslavije zadovoljiv, kje so naše možnosti, kje imamo prednost, kako organizirati, kako spodbuditi izvoz in kako ter s čim nadomeščati uvoz, so vsakodnevna vprašanja ne le organov federacije, republik in pokrajin, temveč delavcev v združenem delu.

Še vedno premalo izvažamo, kajti na prebivalca izvažajo:

— Grčija	362 \$
— Bolgarija	712 \$
— Italija	987 \$

— Avstrija	1000 \$
— Jugoslavija	259 \$

V Jugoslaviji bi morali izvažati vsaj 25 do 30 odst. družbenega proizvoda (sedaj je to pod 20 odst.). Velika Britanija izvažata 37 odst. DP, Madžarska celo 47 odst. DP.

Stopnja pokritja uvoza z izvozom je lani v SR Sloveniji znašala 75 odst., v občini Kamnik pa je znano, da izvažamo več kot uvažamo. Menim, da le eno leto ni bilo tako.

V DO »Stol« Kamnik smo 1979. leta pričeli večje aktivnosti pri izvozu, da bi 1980. leta dosegli 17 odst. družbenega proizvoda v izvozu (1979. leta 13 odst.).

Izvoz v sleherni DO mora biti pomemben razvojni dejavnik zavedajoč se pri tem, da so za to potrebne dolgoročne orientacije (propaganda, naložbe, vzorci, udeležba na mednarodnih sejmih itd.).

Lani smo se v DO vključili še z obveznostjo dodatnega izvoza in ga 80 odst. uresničili. Če ne bi bilo problemov s kartoni, kontejnerji in uvozom nekaterih materialov zlasti v II. polletju, bi dodatni izvoz dosegli 100-odstotno.

Pri izvozu je pomembno, da meriš svoje sposobnosti v produktivnosti (podjetniške), glede kvalitete, glede cen, čeprav žal na cene nimamo finalisti nobenega vpliva (cene surovinam se normalno večajo od 40 pa preko 100 odstotkov), finalnim proizvodom na mednarodnem trgu pa vsako leto le nekaj odstotkov (lani 7 do 8 odst.), glede površinske obdelave, glede sodobnih oblik (kupci mnogokrat zahtevajo izdelavo vzorcev).

V mednarodni menjavi je pomemben dejavnik še čas dobave dogovorjene količine proizvodov. Marsikaj smo se že naučili, mnogo pa nam še manjka, da bomo lahko z opravičilom in zadovoljstvom zadostili zahtevam kupcev.

Ali izvažati za vsako ceno? Odgovor ni tako enostaven na to. Mnogokrat smo izvažali surovine in polproizvode, da bi iste potem zopet uvozili (primer hlodovine, rezan les, betonsko železo itd.). Z dogovarjanjem v Samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino in samoupravnim sporazumevanjem med proizvajalci surovin in finalisti se stanje v naši dejavnosti malo zboljšuje.

Skupščina splošnega združenja za gozdarstvo, lesarstvo in papirno industrijo v Beogradu je sprejela sklep, da se uvedejo takse na izvoz hlodovine in rezanega lesa (predlog SR Slovenije), dohodki iz tega naslova pa naj se uporabijo za povračila (stimulacijo) finalni proizvodnji, ki izvažata. Sedanja devizna politika ni dovolj stimulirala izvoza finalne proizvodnje in je bilo najbolj zanimivo izvažati deske, za katere je bila stimulacija-povračila skoraj enaka kot za končne izdelke.

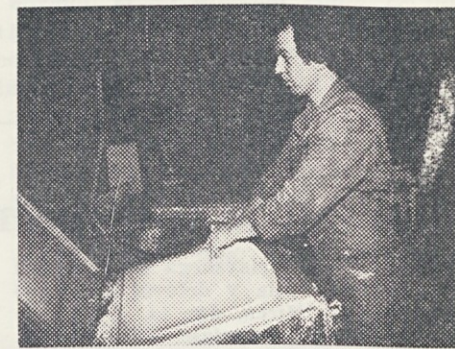
(Se nadaljuje)
Vinko Gobec

Nekdaj so se ljudje zadovoljevali s trdimi stoli, napraviti mehak sedež je bil problem. Kasneje so si izdelovalci sedežnega pohištva pomagali na razne načine, da bi obliko sedala kar najbolj prilagodili obliki človeškega telesa. Oblikovali so lesena sedala, izdelovali tanka in prožna iz vezanega lesa in napejali podloge in blago čez jeklene vzmeti. Svojevrsen sedež je tudi napeto jermenje čez sedalni okvir.

Veliko tega je ostalo do današnjih dni. Največji del problemov pri blazinjenju sedal je rešila penasta guma, ki je je moč oblikovati v različne oblike in ji po potrebi spreminjati trdoto in s tem upogibnost.

Oddelek plastike je že nekaj časa preseljen v novi obrat ob tozdu 2, pričujoči fotografiji pa sta še iz starega prostora ob mizarni.

V zadnjih mesecih nas poleg mnogih problemov in pomanjkanja raznih vrst materiala pesti tudi močno pomanjkanje papirja. To občutijo vsi, ki se s tem ukvarjajo.

V Tiskarni Ljubljana v Ljubljani, kjer tiskajo naše Glasilo, imajo zaradi tega velike težave v proizvodnji. Še pred letom dni so naš časopis tiskali na gladek in dovolj močan bel papir, predvsem v letošnjem letu pa si morajo pomagati s papirji, ki le za silo nadomeščajo prejšnjega. Papir, ki ga sedaj uporabljajo, je mehak in hrapav. Na tako podlago se da tekst še dobro odtisniti, zelo velik problem pa je z reprodukcijami slik. Lahko je original še tako dober, prav tako tudi kovinski klišeji, s katerih se tiska na papir, hrapava površina papirja ne more prenesti natančnosti. Zato so slike v Glasilu precej slabše, kot so bile!

***

Družba je zelo širok pojem. Pa vendar tudi toliko nasproten, da problemi, ki so zelo široki, nenehno zadevajo tudi v nas.

Priznanja ob prazniku dela

Nad 30 let dela v istem delovnem kolektivu je pomembna življenjska pot, ki jo prehodi človek v svojem aktivnem udejstvovanju do upokojitve.

Naši samoupravni organi so tem delavcem posvetili posebno pozornost ter sklenili, da ob odhodu v pokoj dobijo primerno priznanje — Zlato značko »Stola«. Letos so ob praznovanju praznika dela prejeli zlato značko »Stola« delavci, ki so se upokojili po maju 1980 do maja 1981. Ti so:

DOBOVŠEK Marija iz TOZD KOVINSKO IN BLAZINJENO POHIŠTVO, oddelek tapetništvo,

KARNER Ana iz TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO, montaža stolarnarje,

KOZELJ Franc iz TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO, grobi razrez,

OPARA Rozka iz TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO, poenter-administrator, PE-4, žaga,
OSOLIN Zdenka iz TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO, montaža stolarnarje,

RAVNIKAR Ivanka iz TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO, oddelek za embalaranje,

RODE Angelca iz TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO, montaža mizarne,

SITAR Marija iz TOZD KOVINSKO IN BLAZINJENO POHIŠTVO, oddelek, tapetništva,

ŠKRJANC Danica iz TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO, skladišče gotovih izdelkov in

ZEROVNIK Zdenka iz TOZD PLOSKOVNO POHIŠTVO, strojna obdelava.

Po določenih samoupravnega sporazuma prejmejo denarne nagrade delavci za delovne jubileje: za 10 let delovne dobe v Stolu, ter za 20 in 30 let skupne delovne dobe.

Po sklepih samoupravnih organov tudi te nagrade delavci prejmejo ob prazniku dela.

Letos so prejeli nagrade:

ZA 30 LET SKUPNE DELOVNE DOBE:

— TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO

Berlec Martin, PE-4, Breznik Marija, PE-7, Černivec Stanislav, PE-4, Erbežnik Klementina, PE-7, Golob Jožefa, PE-6, Homar Ivan, sklad., Juhant Ivica, PE-7, Leskošek Janko, PE-8, Marinšek Ana, PE-7, Orešnik Marta, PE-8, Peterlin Anton, PE-8, Peterlin Stanislava, PE-8, Petkovšek Silva, PE-8, Petrovič Marija, PE-8, Pohlina Matilda, PE-7, Ravnikar Franc, PE-4, Šarc Stanislav, PE-7, Štros Olga, PE-4, Trdin Amalija, PE-7, Vavpetič Ivanka, PE-7, Zupanc Frančišek, PE-8, Zibert Frančiška, PE-8, Žižek Anton, PE-6 in Žižek Terezija, PE-8.

TOZD PLOSKOVNO POHIŠTVO

Andrejaš Marija in Orešnik Janez.

TOZD KOVINSKO IN BLAZINJENO POHIŠTVO

Bremšak Jože, PE-5, Brezovar Kristina, PE MOTNIK, Orešnik Valentin, PE-3, Povše Ivana, PE-5 in Zorman Janez, PE-5.

TOZD SLOGA MOSTE

Maren Henrik in Plevel Janez.

TOZD TEHNIČNE STORITVE

Bedič Franc, Bernot Janez, Bojec Franc, Bremšak Janez in Stefula Dušan.

TOZD PRODAJA

Marcinar Silva, Razdevšek Milan, Suhadolc Rado in Zeme Ladislav.

SKUPNE SLUŽBE

Vavpetič Franc in Zupan Bogdan.

ZA 20 let skupne delovne dobe:

TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO

Bajde Ivan, sklad., Boštajn Marija, PE-4, Černešek Viktor, PE-4, Dragar Peter, PE-8, Grgec Andrija, PE-8, Hočvar Helena, PE-4, Korošek Karol, sklad., Korošec Viktor, sklad., Kovačič Rozalija, PE-7, Muhič Alojz, PE-4, Osolin Ivana, PE-4, Rak Ivan, PE-8, Repenšek Stanislava, PE-4, Rihtar Ivan, PE-7 in Vrankar Marjan, PE-8.

TOZD PLOSKOVNO POHIŠTVO

Burgar Lojze, Cipar Miroslav, Kern Milena, Malež Alojz, Osolin Angelca, Plevel Franc in Sivec Ciril.

(Nadaljevanje na 6. strani)

REFERENDUM JE ZA NAMI

Z uspehim nedavnim referendumom smo občani kamniške občine izglasovali samoprispevek za sofinanciranje programov razvoja KS, gradnje zdravstvenega doma in šolskih prostorov v naši občini. V celoti je referendum uspel. Od 18.048 vpisanih glasovalcev je za samoprispevek glasovalo 58,42 odst. Da so bili občani ob referendumu resnično zainteresirani, pove podatek, da se je glasovanja udeležilo kar 90,9 odst. vseh glasovalcev.

Povsod pa ti rezultati le niso bili tako pozitivni. Na Duplici je bil izid referenduma negativen. Za samoprispevek je glasovalo le 48,9 odst. glasovalcev. Ponekod so padli očitki za takšen slab izid tudi na našo delovno organizacijo. Kot član koordinacijskega odbora za izvedbo samoprispevka, si upam trditi, da temu ni tako. Stol je vseskozi aktivno spremljal priprave na referendum. Pri informiranju smo se posluževali predvsem našega Glasila, Informatorja in drugih virov informiranja. Tekoče informacije smo posredovali preko sindikata, ZK in vseh samoupravnih organov. Tudi predstavniki zdravstvene in izobraževalne samoupravne interesne skupnosti ter Občinskega komiteja ZK so se o tem lahko prepričali, ko smo na zboru vseh družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov ugotovili pozitivno stanje pred referendumom. Poleg navedenih ugotovitev je zanimivo tudi to, da je od 2263 upisanih glasovalcev v KS Duplica v DO Stol zaposlenih le okoli 400 ljudi. Torej je očitek resnično neutemeljen. Upam, da so, oz. bodo podrobnejše analize referenduma to potrdile.

Kljub vsemu lahko ugotovimo, da je uspeh referenduma nedvomno rezultat naših skupnih prizadevanj za čim hitrejši napredek naše občine kakor tudi celotne družbene skupnosti.

Bine Kladnik

V začetku smo v Stolu izdelovali le stole. Izdelavni postopki so bili veliko cnostavnejši. V proizvodnji je bilo le nekaj desetnih vrst stolov in vse je bilo usmerjeno prav v to.

Danes je naša proizvodnja tako komplicirana, da to vedo le delavci, ki se s tem neposredno ali tudi posredno ukvarjajo. Težave nastopajo tudi z uvajanjem novih materialov. Stroji in delovne naprave so v glavnem prilagojene delu izpred let in tudi desetletij. Za marsikako delo bi lahko porabili veliko krajši delovni čas, če bi imeli ustrezní stroj. Delavci bi se na njem hitro privadili delati.

Tudi zastarela tehnologija je vzrok nizki storilnosti. Skrajni čas je, da vzame kolektiv zadevo resno v roke in se tudi po tej plati skuša izvleči iz težav, ki v prihodnje ne bodo manjše, kvečjemu večje.

Remontni oddelek je napravil že veliko dodatkov k strojem. S temi so si delavci v proizvodnji pomagali, da so delo le lažje in hitreje opravili. Prav tako pomembna je izdelava tistih novih delov, ki so že izrabljeni ali pokvarjeni. Potrebno je priznati, da je naš remontni oddelek za vsa ta dela dobro usposobljen, čeprav dela v zelo slabih pogojih.

Izdelava novih strojnih delov je zahtevno delo. Material mora biti ustrezen, obdelava zelo natančna. To delo opravljajo v Stolu najboljši ključavničarji, ki dobro poznajo naše delovne naprave, zahtevnost strojev in proizvodnje.

»Je tam vratar? Ali se je naš nadrejeni že odpeljal? Da bomo vedeli...«

»Pojdite delat v tisto skupino!«
»Tja pa res ne grem, ker sem skregan na prav z vsemi!«

Prodaja pod planom

TOZD KOVINSKO IN BLAZINJENO POHIŠTVO

Blazinčič Anica, PE-5, Jegovnik Zofija, PE-3, Klemen Marjan, PE-3, Komatar Franciška, PE-5 in Preložnik Jože- PE-3.

TOZD SLOGA MOSTE

Fon Ludvik, Jagodice Vincenc, Kuhar Janko in Mušič Franc.

TOZD TEHNIČNE STORITVE

Cernelič Mihael in Zajc Vladimir.

TOZD PRODAJA

Babič Anđelka, Interier Zagreb.

SKUPNE SLUŽBE

Arnež Jožica, Korbar Anica, Križanc Helena, Pušnik Dušica, Retar Ana, Uršič Brane in Vidic Joži.

Za 10 let delovne dobe v STOLU:

TOZD SEDEŽNO POHIŠTVO

Držanič Edmund, PE-6, Galin Elka, sklad., Golob Marija, PE-4, Hribar Marija, PE-7, Petrovčič Jožefa, PE-7, Porovne Lovrenc, PE-4, Rebernik Ivana, PE-7, Spruk Franc, sklad., Sarc Anica, PE-4, Strajhar Filip, PE-4, Suštar Milan, PE-4 in Weisseisen Olga, PE-6.

TOZD PLOSKOVNO POHIŠTVO

Andrejka Viktorija, Capuder Ana, Dolinšek Marjan, Hančič Zofija, Horvat Alojz, Juteršek Dragica, Kavčič Jože, Kemperle Ivana, Kubelj Marija, Majstorovič Jelka, Mežnaršič Stanislava, Pavlič Janko, Pestotnik Vinco, Pohliln Branko, Povšnar Miha, Prelesnik Mihaela, Rihtar Branka, Sišak Zlatko, Smidovnik Milena, Stojš Majda, Vidergar Marica, Vrtačnik Vida, Zobavnik Jožefa in Žibert Milan.

TOZD KOVINSKO IN BLAZINJENO POHIŠTVO

Ambrož Stanislava, PE-3, Dobovšek Vilko, PE-3, Homovec Vladimir, PE-3, Semprimožnik Rafael, PE-3, Slapar Franc, PE-3, Slapnik Stefan, PE-5, Učakar Ivan in Urh Ivan iz Motnika.

TOZD SLOGA MOSTE

Benda Janez in Štupar Franciška.

TOZD TEHNIČNE STORITVE

Anžin Anton, Lebar Roman, Petek Rajko, Semprimožnik Anton in Vidmar Janez.

TOZD RESTAVRACIJA

Kočar Danica.

TOZD PRODAJA

Bajec Vlado, Ciuha Milena, Interierier Ljubljana, Erazem Marta, Interier Duplica, Okorn Anica, Palčič Anton, Poglič Marko, Interier Ljubljana in Stražar Marija.

SKUPNE SLUŽBE

Brelh Ana, Burkeljca Janez, Grabnar Mihaela, Homšak Drago, Sluga Janez in Zupin Jože.

SINDIKALNI ZNAK

Na dan praznovanja praznika dela v Kamniški Bistrici je občinski sindikalni svet Kamnik podelil Srebrni znak sindikata našemu receptorju STANETU OSOLNIKU, dolgoletnemu zastavonošu sindikalnega prapora in prizadevnemu sindikalnemu delavcu.

Uredništvo Glasila vsem delavcem iskreno čestita ob pomembnem delovnem jubileju.

Mavricij Kotnik

Navadili smo se precenjevati svoje delo in navadili smo se podcenjevati delo našega sodelavca.

* * *

Naši voditelji so s svojim narodom pripravili načrt za naš jutrišnji dan. Močno se varamo, ko mislimo, da je dovolj, če bomo te misli ponavljali, jih govorili na sestankih, pisali po papirju, poslušali po radiu in televiziji in stali prekrižanih rok. Od še tako dobrih idej je toliko, kolikor jih uresničimo.

Minilo je prvo četrletje in že lahko primerjamo doseženo prodajo s planom in s podatki, ki smo jih dosegli lani v istem času. Obenem pa tudi že lahko ocenjujemo doseženo realizacijo, tako na domačem trgu kot v izvozu.

Za primerjavo navajamo najprej podatke o doseženi prodaji v lanskem letu, planirane podatke in dosežene podatke za letošnje prvo trimesečje. Ti podatki so prikazani v naslednji tabeli:

(v 000 din)

	Domači trg	Izvoz	Skupaj
1. Doseženo 1980	156.997	22.817	179.814
2. Planirano 1981	176.400	34.800	211.200
8. Doseženo	161.537	38.176	199.713
4. Indeks 3:2	103	167	111
5. Indeks 3:2	92	110	95

Že na prvi pogled lahko ugotovimo, da je dosežena prodaja v prvem trimesečju pod planom. Dosežena realizacija je za približno 10,5 mio din nižja od planirane, pa čeprav je večja od lanske letošnje. Če upoštevamo dejstvo, da smo lani v začetku leta dosegli izredno dobre rezultate predvsem na domačem tržišču in če upoštevamo, da letos stabilizacijski ukrepi že delujejo in zavratalno vplivajo na našo prodajo (med njimi tudi prepoved nabave pisarniškega pohištva, ki je pri nas še vedno glavna proizvodnega programa), potem lahko trdimo, da je dosežena prodaja zadovoljiva, kljub temu, da plana nismo dosegli.

Iz prikazanih podatkov je tudi razvidno, da nam je že uspelo, da smo del proizvodnih kapacitet preorientirali v izvoz. Z upoštevanjem spremembe deviznega tečaja junija lanskega leta je dosežena realizacija na tuja tržišča zelo dobra in je sicer kar več kot 30 odst. večja od lanske letošnje realizacije.

Slabše rezultate pa smo dosegli na domačem tržišču, kjer je indeks samo 103 glede na lansko leto in 92 ali 8 odst. pod planom. To pomeni, da je realizacija približno za 15,0 mio prenižka.

Prav gotovo marsikoga zanima, kje so vzroki in zakaj nismo dosegli planirane realizacije. Najvažnejši vzroki so predvsem naslednji:

— nekaj nedokončanih objektov je onemogočilo odpremo že izdelanih proizvodov (Gorenjska banka Kranj, Jeklotehna, hotel Meridijen preko Šipada itd.);

— pretežno mala naročila zaradi prepovedi nabave pisarniškega pohištva.

Razen naročila za VMA v Beogradu velikih naročil ni;

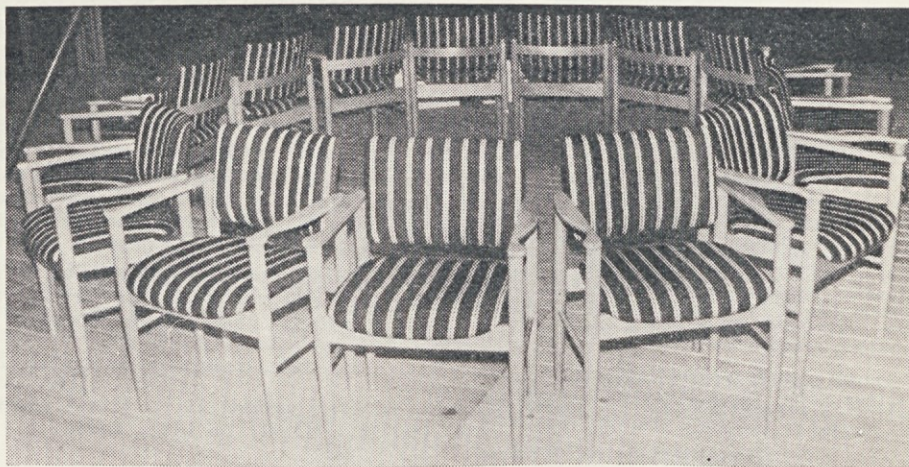
— pri prodaji artiklov za široko potrošnjo nismo bili kompletni, ker nismo imeli garderobnih omar, elementov s predali, končnic za postelje, nismo še izdelali novih tapetiranih foteljev;

— pomanjkanje embalaže, predvsem kartonov;

— dolgi dobavni roki pri nabavi iverala, tekstilov in nekaterih drugih sestavnih delov.

Med manj pomembne razloge, ki so delno vplivali na nižjo prodajo, je treba šteti tudi dejstvo, da vedno bolj upada kupna moč potrošnikov in da so krediti vedno bolj omejeni ter jih je mogoče dobiti le pod težjimi pogoji.

Zanimive so seveda tudi primerjave dosežene prodaje za posamezne skupine izdelkov. Zaradi stabilizacijskih ukrepov smo letos prodali samo za 14,6 mio din pisarniških miz iz K-programa ter za 15,4 mio din omar iz K-programa. Lani so v prvih treh mesecih prodali za 18,4 mio din pisarniških miz in za 24,9 mio din omar, oboje iz K-programa. Pri letošnji prodaji je treba upoštevati tudi višje cene za približno 10 odstotkov, vendar pa smo v tem času

še delno opremljali po starih cenah. Razlika je velika, in sicer več kot 13 mio din v škodo letošnje realizacije. Nekoliko ugodnejša je primerjava pri prodaji modul programa. Pri tej skupini beležimo letos za 4,5 mio din večjo prodajo. To tudi kaže, da je modul program že začel počasi spodrivati K-program, ki je bil masovni pisarniški program.

Dalje je treba omeniti slabšo prodajo kinofoteljev. Skupaj s tribunskimi sedeži smo dosegli letos le 5,5 mio din, lani pa 7,3 mio din.

Glede na plan je prodaja UNI-programa le 50 odst., podobno tudi skupina tapeciranih in lesenih klubskih foteljev, medtem ko smo rex program skoraj v celoti izvozili. Pod planom je tudi skupina artiklov, ki jih vključujemo v skupino upognjenih stolov in foteljev. Sicer pa beležimo letos pri lesenih stolih boljšo prodajo celo za 100 odst. več

kot lani. To pomeni, da nismo v celoti uspeli, da bi povečali prodajo za široko potrošnjo.

Kakšna je bila v prvem trimesečju realizacija (samo eksterna brez interne) po proizvodnih TOZD in kakšno je bilo doseganje plana, je razvidno iz naslednje tabele:

Janez Rogelj

(v 000 din)

	Doseženo 1980	Planirano 1981	Doseženo 1981	Indeks 3:2
TOZD-1	52.878	66.975	74.467	111
TOZD-2	62.155	65.155	57.845	89
TOZD-3	56.759	68.070	56.210	83
TOZD-4	8.022	11.000	11.192	102
SKUPAJ:	179.814	211.200	199.713	95

Tapetništvo na novem mestu

Zaključena je ena večjih investicij v Stolu v zadnjih letih. Delo v novih prostorih tapetniške so stekla. Delovni pogoji so se v primerjavi s pogoji v starih prostorih vsekakor izboljšali. Celotna selitev je trajala dalj časa, kot smo predvidevali. Ob tem lahko ugotovimo, da je že težka selitev lastnega stanovanja, kolikšna pa je selitev proizvodnje, vemo samo tisti, ki smo pri njej sodelovali. Selitev smo opravili po vnaprej načrtanem programu. Pred tem je bilo seveda potrebno opraviti vsa remonturna popravila na strojih in napravah. Selili smo postopoma po proizvodnih fazah: od skladišča blaga in repromateriala, krojenje iprena, krojenje blaga, šivanje blaga, oddelek lepljenja, blazinjenja, izdelave gumbov, oddelek montaže in embaliranja ter nazadnje plastike.

Ob tej priliki se v imenu tozda 3 zahvaljujem tozdu 5, mojstrom tapetniške ter vsem posameznikom, ki so kar koli prispevali pri selitvi.

Kaj bomo pridobili z novo proizvodno halo, ki ima preko 6000 kv. metrov uporabnih površin? Vsekakor je prednost v primerjavi s starimi prostori v tem, da proizvodni proces v novih prostorih poteka od skladišča repromateriala, preko krojenja, šivanja, blazinjenja in na koncu montaže ter embaliranja v eni etaži. Prednost je tudi v tem, da je lokacija lepljenja iprena med krojenjem iprena in plastiko, kajti lepljenje se oskrbuje prav s polizdelki omenjenih oddelkov. Tudi lokacija skladišča gotovih izdelkov je ugodna v primerjavi s starim skladiščem. Že na samem začetku pa ugotavljamo, da so nekatere deponije in skladišnji prostori premajhni. To pomanjkanje čutimo prav zaradi skrajšanja prvotnega projekta. Tako je precej utesnjena montaža, majhna je deponija tapeciranih polizdelkov ter lesenih polizdelkov, majhna pa je tudi deponija krojenja iprena.

Tudi pri skladiščenju gotovih izdelkov imamo občasne težave. Največ problemov pa imamo s skladiščenjem kartonov. Verjetno si bomo morali umisliti

li kakšno lopo. Oddaljenost od matične tovarne nam seveda povečuje tudi transportne stroške. Tako je oteženo oskrbovanje s kovinskim in lesnim ogradjem.

Od novosti v tehnologiji so zanimive predvsem naslednje: stroj za izravnavo in rezanje blaga Bullmer, kabina za lepljenje iprena s sušilnim kanalom z verižnim transporterjem domačega proizvajalca »SOP« Krško, pridobitev pa je vsekakor tudi transporter pri stroju za vlivanje trdne poliuretanske mase. Z novimi transportnimi vozički je urejen tudi notranji transport. Vendar ugotavljam, da je teh vozičkov premalo za dokončno ureditev transporta.

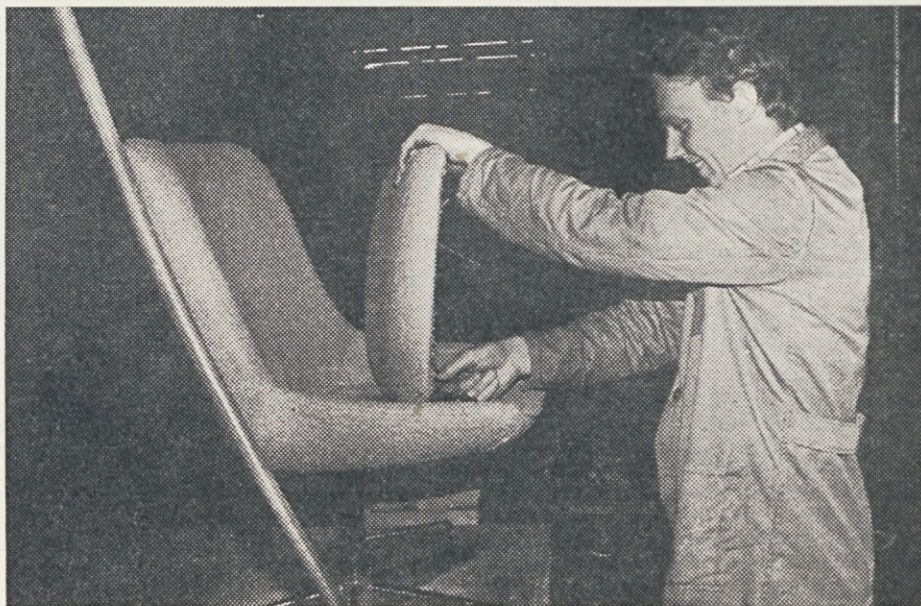
In kaj še manjka v novi tapetniški za nemoteno proizvodnjo? V prvi vrsti so to noži Kuris za debelinsko in posamezno rezanje blaga in grelna komora za gretje kalupov pri mehki plastiki. Urediti pa bo potrebno tudi rampe pri skladišču gotovih izdelkov.

Ob koncu naj izkoristim priložnost, da opozorim vse zaposlene v novi hali, da v zvezi s stroji, napravami in prostori ravnamo skrajno odgovorno, kajti skoraj 7-milijardna investicija ni majhna nalozba. Tega se zavedajmo na vsakem koraku.

Bine Kladnik

V našem bifeju v tozdu 1 nismo več tako dobre volje, kot smo bili. Na steni so vedno nove cene, denarnica pa v glavnem ista, kot je bila.

Koordinacijski odbor sindikata

Po prvomajskih praznikih se je sestaval koordinacijski odbor sindikata SOZD Uniles. Razprava je tekla v dve smeri: letne športne igre delavcev SOZD Uniles ter priprave na problemsko konferenco sindikata. Udeležba: šest predstavnikov sindikata, sedem referentov za rekreacijo (oziroma delavcev, ki se ukvarjajo tudi s to dejavnostjo). Mimogrede: v SOZD Uniles je vključenih deset slovenskih delovnih organizacij.

PRIPRAVE NA PROBLEMSKO KONFERENCO

Koordinacijski odbor sindikata SOZD je sprejel teze za razpravo na problemski konferenci sindikata o planiranju. Seja bo predvidoma 28. maja v Lesnici, na Parmovi 53.

Teze opozarjajo na vlogo sindikata v Unilesu ter na odgovornost pri uresničevanju zastavljenih nalog. Delegati koordinacijskega odbora so se zavzeli, da skupne naloge SOZD kar je mogoče realno opredelijo, zato, da bi jih lahko v čim večji meri uspešno izpolnili.

Stališča problemske konference bodo delegati članic Unilesa posredovali tudi III. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije.

ŠPORTNE IGRE

»Zaradi stabilizacijskih ukrepov smo se dogovorili, da bomo igre organizirali v okviru sestavljenih organizacij in ne na ravni republike, kot je bilo to v navadi,« je menil Franc Sikošek, predsednik koordinacijskega odbora SOZD Uniles.

Ni dolgo tega, ko smo tem športnim igram rekli republiško tekmovanje gozdarjev, lesarjev in lovcev ali na kratko lesariada (leta 1977 je bila pokrovitelj in organizator omenjenih zimskih športnih iger Lesnina, tekmovanje pa je priredil republiški odbor sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva Slovenije).

Odslej bo malce drugače. Koordinacijski odbor SOZD Uniles je zato glede letnih športnih iger sklenil, da bo vsaka delovna organizacija, članica SOZD, poskrbela za nekaj panog.

Za letošnje leto je načrt naslednji: odbojka, mali nogomet: Novoles Novo mesto,

balinanje, kegljanje: Meblo Nova Gorica

šah, streljanje, namizni tenis: Javor Pivka

Organizacijo zimskih iger Unilesa (veleslalom in smučarski teki) bo prevzela Lesnina.

Letos bodo torej poskrbele za tekmovanje tri našete delovne organizacije, sicer pa bi vsako leto druga članica SOZD prevzela organizacijo tekmovanja.

Na koordinacijskem odboru je bil sprejet tudi sklep, da je potrebno do 28. maja (ko bo problemska konferenca) pripraviti pravilnik o organizaciji športnih iger.

Vlasta Vajda

KADROVSKE SPREMEMBE ZA APRIL 1981

Delovno razmerje so sklenili:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

HAFNER Alojzija, NK delavka, PE 7
BREZNIK Valentin, KV mizar, PE 6
HVALA Darija, NK delavka, PE 6

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO

PAVLIČ Zofija, NK delavka

V TOZDU KOVINSKO IN BLAZINJENO POHIŠTVO

MIHELČIČ Zvonko, KV natakar, PE 5

V TOZDU PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO

OSOLNIK Miran, NK delavec
KEPIC Miran, NK delavec

V TOZDU PRODAJA

POGAČAR Janez, KV mizar, servisna služba
SKORIC Nada, turistični delavec, Interier Zagreb

V TOZDU RESTAVRACIJA

GOSTIČ Dušan, KV kuhar

Delovno razmerje so prenehali:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

KOVAČEVIČ Milan, PK, tesar, PE 8
FAJFAR Nada, NK delavka, PE 8

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO
BIKOŠIČ Božo, NK delavec, v JLA
GNIDICA Stojan, NK delavec, v JLA

V TOZDU KOVINSKO IN BLAZINJENO POHIŠTVO

KOROŠEC Franc, KV strugar, PE 3, v JLA
LAMOVSŠEK Roman, KV avtomeh. PE 3, v JLA
DROLC Janko, NK delavec, Motnik
UČAKAR Ivan, KV stroj. ključav. Motnik
HRIBAR Marjeta, NK delavka, PE 5

V TOZDU PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO

VRTNIK Janez, KV mizar

V TOZDU TEHNIČNE STORITVE

ZARNIK Peter, stroj. ključav. v JLA
POLJANŠEK Boris, KV stroj. ključavničar, v JLA

V TOZDU PRODAJA

RAZDEVŠEK Matej, KV prodajalec, Interier Ljubljana, v JLA
BAJEC Vlado, gimn. maturant

V SKUPNIH SLUŽBAH

ŠTUPAR Stanka, administrator, kadrovski sektor
Kadrovski oddelek

* * *

Veliko so govorili, zagotavljali, obljubljali, kazali so nase, kako dobri člani družbe so, za delo in napredek pa jim v resnici ni prav nič šlo.

Nekateri delavci imajo prav žilico za sodelovanje z našim Glasilom. Od teh ni tudi nikoli težko dobiti naročenih sestavkov. Eden takih je vodja poslovne enote 4, tov. Franc Štebe. Pri njem beseda še vedno drži in kadar dobimo njegov sestavek, vemo, da je napisan s pravih posluših za našega bralca.

Pred nekaj tedni nam je Franc Štebe telefoniral. Želel je, da posebno zanimivost posredujemo tudi drugim delavcem. Na žagi so imeli prav takrat orjaški hrastov hlod, ki le zelo poredkoma zaide pod naše žagne liste.

Hlod je bil dolg 4 m in debel 130 cm, kar pomeni, da je vseboval 5,32 kub. metrov lesne mase in tehtal okoli 5900 kg. Vreden je bil približno štiri milijone starih dinarjev. Kljub zelo velikim meram pa je ta hrast rasel samo osemdeset let, na ljubljanskem barju.

Francu Štebetu hvala za posebno zanimivost!

Večji poudarek delavski kontroli

Na splošno ni samo naša ugotovitev, ampak je tudi ugotovitev Komisije Skupščine SFRJ za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu da:

— raste pomen samoupravne delavske kontrole za nadaljnji razvoj samoupravljanja in da se v vseh delovnih sredinah kaže nujnost njenega delovanja;

— da se je v praksi vloga delavske kontrole, pa tudi njeno delo, zanemarilo;

— da je nazadovala družbena akcija za razvijanje aktivnosti delavske kontrole.

Večji vpliv delavske kontrole zahteva predvsem naslednja dejstva:

1. razvoj samoupravnih razmerij,
2. preprečevanje odklonov od družbenih navad in obnašanja,
3. zaščita družbenih sredstev, delavčevih pravic in samoupravljanja ter
4. stabilizacijska gibanja.

Delavska kontrola je ena izmed večjih oblikah družbene samozaščite in mora biti predvsem organizirana v temeljni organizaciji združenega dela. Biti mora javna in dostopna vsem delavcem, kar pomeni, da ima lahko in da bi moral imeti vsak delavec pregled nad celotnim delom delavske kontrole. Gre dejansko za to, da so vsi delavci pravočasno in pravilno informirani o vseh družbenih, poslovnih in samoupravnih pojavih v tozdu. Zato morajo organi upravljanja in drugi organi v tozdu — pa tudi v delovni organizaciji — zagotoviti redno, popolno, pravočasno in resnično informacijo delavcem. Šele ob taki informiranosti dobi delavska kontrola osnovo za svoje delo, saj je delavska kontrola v svojem bistvu delavčeva neposredna kontrola nad dogajanjem v tozdu. Organ delavske kontrole ima pooblastila delavcev, da svojo delegatsko funkcijo organizirano opravlja.

Splošna ugotovitev je, da je v velikem delu delovnih organizacij zanemarljiva delavska kontrola. Temelj za takšno trditve so ugotovitve službe družbenega knjigovodstva, veliko število zahtev za varstvo pravic, ki jih delavci vlagajo pri sodiščih združenega dela pa tudi samoupravnih organih v lastnih delovnih organizacijah, nadalje pa tudi intervencija družbenega pravobranilca samoupravljanja. Logičen zaključek o takem dejanskem stanju je, da delavska kontrola ni delala ali ne dela, oziroma ni dovolj učinkovita pri premagovanju slabosti in zaščiti delavčevih samoupravnih pravic in družbenih sredstev.

Delo samoupravne delavske kontrole v nekaterih organizacijah združenega dela opredeljujejo tudi nekatere slabosti, ki so rezultat nepravilnega ali površnega pojmovanja delavske kontrole, pa tudi težnja, da člani delavske kontrole delujejo tako, kot da imajo v rokah določeno oblast — nastopajo kot inšpekcijski organi ali pa se samovolj-

no obnašajo tako, da se želijo ali pa se celo dvignejo nad delavce in organe samoupravljanja, posledica pa je, da sprejemajo sklepe, ki so obvezujoči. Niso osamljeni primeri, ko delavska kontrola enostavno prevzame funkcijo v pristojnosti nekega organa ali službe. Po drugi strani pa je zelo pogost pojav, da delavske kontrole enostavno opustijo svoje delo ali pa ga površno in neargumentirano opravijo, se ukvarjajo z nebitvenimi vprašanji, zanemarjajo ali nepravočasno reagirajo na slabosti v delu in poslovanju svojega tozda ali delovne organizacije tako, da vse, kar bi odkrila, odkrijejo drugi kontrolni organi in organi družbenega nadzora v občini ali republikli.

Zato je dobro, da obnovimo tole: Ustava in Zakon o združenem delu poznata tri oblike kontrole: prva je neposredna kontrola delavcev, druga je preko samoupravnih organov, predvsem preko delavskega sveta, tretja pa je organiziranje posebnega organa, to je organa samoupravne delavske kontrole

Zakon določa pravico in dolžnost, da delavci informirajo organ samoupravne delavske kontrole v tozdu. Ta organ se oblikuje kot delegatski organ tudi v delovni organizaciji in v drugih oblikah združenega dela delavcev (sestavljene organizaciji združenega dela, zadrugi, banki, zavarovalnici, SIS in drugih samoupravnih organizacijah). Organ delavske kontrole ima praktično pooblastilo za kontrolo uveljavljanja samoupravnih razmerij, pa tudi kontrolo vseh aktov in kontrolo poslovanja.

Razmerja z drugimi organi upravljanja in drugimi organi v delovni organizaciji temeljijo na medsebojnem zupanju in sodelovanju. Ti organi ne smejo motiti in oteževati delo organa

samoupravne delavske kontrole, ampak mu morajo pomagati in s kontrolo tudi sodelovati.

Dejstvo je, da je aktivnost celotne delavske kontrole odvisna od iniciative delavcev samih, prav tako pa tudi od iniciative organa upravljanja, ne nazadnje pa tudi od članov organa delavske kontrole, sindikata in ZK.

Za svoje delo mora organ delavske kontrole dobiti znanje. To znanje si lahko pridobi samo z izobraževanjem, npr. s seminarjem, posvetovanjem, z raznimi predavnji ali sestanki z družbenopolitičnimi organizacijami v tozdu in podobno, pa tudi organi delavske kontrole različnih tozдов se lahko sestanejo in izmenjajo izkušnje, ki so si jih z delom pridobili.

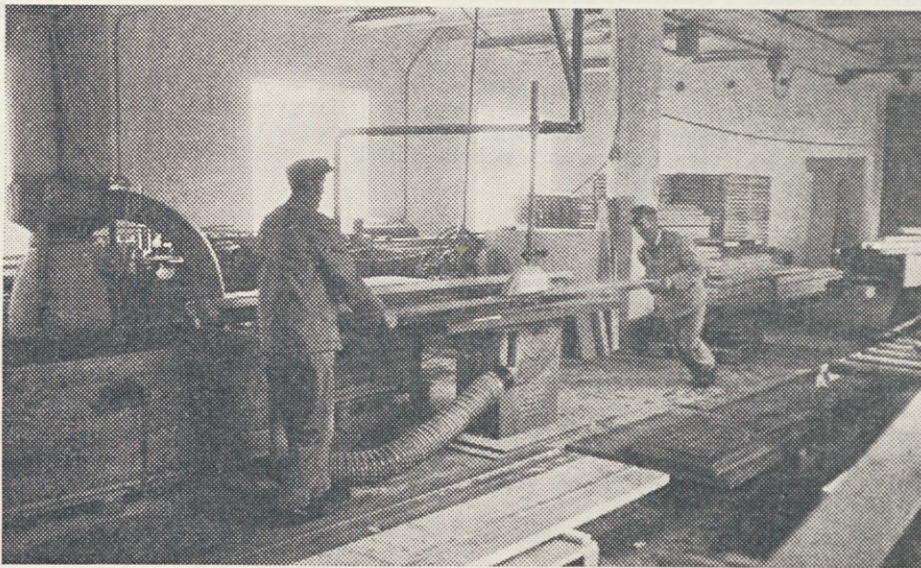
Ne glede na to, da delavci v naših temeljnih organizacijah neposredno preko zborov delavcev učinkovito opravljajo kontrolo — delavski sveti pri opravljanju kontrole tudi ne zaostajajo — pa bi vendarle bilo koristno, ko bi se organi delavske kontrole v naših tozđih pogosteje sestali in opravili delo, ki sicer delavcem in delavskim svetom ob posameznih kontrolah iz objektivnih vzrokov uide. Ida Kočar

Naši delavci ne marajo preresnega časopisa. To smo opazili ob dveh letošnjih številkih, za kateri smo zadnji hip dobili še po dva sestavka. Bilo je nujno, da sta bila takoj objavljena in so odpadle skoraj vse pripravljene šale. Ti dve številki je veliko bralcev dosti bolj površno prelistalo in po stari navadi odneslo domov.

Stolovci imajo raje glasilo, v katerem so tudi šale in pripombe na naše vsakodnevno obnašanje. Ob njih se nasmejejo in dregnejo tovariša ob sosednjem stroju, potem pa se le prično zanimati tudi za resnejše stvari.

* * *

Na luknje na naših cestah smo se tako navadili, da se nam zdi sedaj kar čudno, ko so jih vsaj za silo »zaflikali«. Prejšnjih vrtin se še sedaj izogibamo.

Težko je uskladiti maloserijsko proizvodnjo s sodobnim načinom izdelave, posebno, če še ni vse tako urejeno, kot si ljudje v proizvodnji želijo. Še vedno je kako stvar potrebno napraviti na povsem obrtniški način. Vendar je nujno tudi tako v primernem času marsikaj napraviti. Potrebno je imeti pravo voljo do dela in videti skupna prizadevanja. (Na sliki: Delo v groben razrezu v Slogi v Mostah).

Seja delavskega sveta

Člane delavskega sveta SOZD UNILES je 14. 4. 1981 tokrat gostil »Iztok« Miren. Po otvoritvenem govoru tov. Gregorčiča, direktorja DO Iztok, v katerem je predstavil delovno organizacijo, je predsednik SOZD Uniles, ki je po imenovanju prvič prisostvoval seji delavskega sveta, v svojem poročilu poudaril naloge, ki nas v tem obdobju še čakajo ter obenem podal pregled glavnih skupnih aktivnosti UNILES v zadnjih mesecih. Pri tem je zlasti opozoril na zaostritev položaja na domačem in tujem trgu in na naloge v zvezi s pravo srednjeročnega plana. Obenem je obvestil delavski svet, da so konstruirani vsi strokovni odbori SOZD v novi sestavi, ki so tudi že sprejeli smernice za svoje delo.

Osrednja točka dnevnega reda je bila tokrat namenjena poteku javne razprave o samoupravnem sporazumu o temeljih plana SOZD UNILES za prihodnje srednjeročno obdobje. Iz razprave so se izluščili nekateri sklepi, in sicer, da se podaljša rok za sprejem samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD za obdobje 1981—1985 do 15. junija 1981 in da se sam podpis spo-

razuma izvede na naslednji seji delavskega sveta, ko bodo delavci združenih organizacij določili podpisnika tega planskega akta. Seveda bomo v postopku kontinuiranega planiranja stalno dopolnjevali sporazum o temeljih plana z nalogami, ki bodo v teku srednjeročnega plana aktualne — po enakem samoupravnem postopku.

V času sprejemanja tega temeljnega planskega dokumenta SOZD, se bo tudi že pripravljala sam srednjeročni plan SOZD, katerega koncept je delavski svet sprejel. Nadalje so člani delavskega sveta potrdili zbirni zaključni račun SOZD za leto 1980 in sprejeli poročilo o opravljenem delu delovne skupnosti SOZD v preteklem letu. Ker je po združenih organizacijah v teku razprava o priključitvi delovne organizacije TRIBUNA v SOZD kot 11. članice, smo povabili na sejo direktorja Tribune, tov. Erjavca, da na kratko spregovori o delu ter o bodočem razvoju delovne organizacije.

Ob zaključku je bilo sklenjeno, da bo prihodnja seja delavskega sveta proti koncu meseca junija v Stolu.

Irena Skočir

SMERNICE DELA ODBORA ZA ZUNANJO TRGOVINO

Na Unilesu je bila 31. seja Odbora za zunanjo trgovino in prva seja v novi sestavi odbora pod vodstvom novega predsednika tov. Vilija Pavliča, direktorja TOZD Blagovni promet Novole.

Na odboru so obravnavali izhodišča in smernice za delo Odbora za leto 1981 in za obdobje 1981—1985. Kot osnovno vodilo za delo Odbora za zunanjo trgovino je samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD Uniles za srednjeročno obdobje 1981—1985, s cilji, ki so opredeljeni v planih vsake delovne organizacije, usklajenih v SISEOT.

Kot skupne naloge v SOZD Uniles bo odbor skušal uresničevati predvsem naslednje usmeritve: smotrno spremljanje izvozno-uvoznih tokov; usklajevanje stališč za SISEOT, GZ, NB in druge organe; združevanje deviznih sredstev; krepitev prisotnosti v Benelluxu preko lastnega predstavništva; koordinacija interesov na posameznih tržiščih in prodor na nova tržišča; ustanavljanje novih podjetij in predstavništav v tujini; usklajevanje maloobmejnega prometa in višjih oblik obmejnega gospodarskega sodelovanja z Italijo in Avstrijo in druge naloge.

Članice SOZD imajo v izvozu podobne probleme; to je pomanjkanje in visoka cena domačih surovin, embalaže, okovja itd. Glavna ovira za boljše izvozne rezultate pa so nizke cene v izvozu oziroma premajhne izvozne spodbude in olajšave. Ocena izvoza Unilesa za I. polletje zaradi omenjenih težav ni tako zadovoljiva, kot smo pričakovali.

Viktor Forster

Marsikdo je danes zares preobremenjen. Ni več časa za posamezna dela. Dela nekaj, misli pa že na prihodnje delo. Preobremenjenost hromi živce, s tem čutila, spomin, itd.

Se vam je že zgodilo, da ste šli ponovno pogledat, če ste izklopili bojler, zaprli vrata, naročili komu kaj ali pa se peljali mimo mesta, kamor ste bili namenjeni na opravilo.

Človek zares ni avtomat, pa tudi ne nepokvarljiv!

Marsikaj imamo dobro urejeno — na papirju!

Podražitve bodo najbolj prizadele delavce z nizkimi osebnimi dohodki. Osebnih dohodkov bodo morali porabiti za osnovne življenjske potrebe, zelo malo ali skoraj nič pa jim ne bo ostalo za odih po delovnem tednu in letovanju na morju.

Na Jadranu bo zopet polno tujcev, ki jim naše cene ne delajo tolikšnih problemov. Z našo lepo obalo, otoki in domačim morjem pa bi morali predvsem nuditi počitek našemu človeku, ki ustvarja in izgrajuje naše dobrine.

Kako prav je napravil Stol, ko je uvedel močan način regresiranja oddiha za delavce z najnižjimi osebnimi dohodki. To sicer delovno organizacijo veliko stane, vendar bi brez tega marsikaj Stolovec tudi letos morja ne videl.

DISCIPLINSKI POROČILI

Senat disciplinske komisije je obravnaval delavca ČERNEVŠEK Viktorja iz PE 4, TOZD Sedežno pohištvo, ker je dne 9., 10., 11., 12. in 13. februarja tega leta neopravičeno izostal z dela. Senat je ugotovil, da Černevšek ni prihajal na delo, ker je popival in bil zato za delo nesposoben. S tem pa je težje kršil delovno obveznost po 2. točki 15. člena Pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti delavca, ki določa, da kdor izostane z dela najmanj pet dni v razdobju treh mesecev, težje krši delovno obveznost.

Za tako kršitev dovoljuje zakon kot tudi naš pravilnik o disciplinski in materialni odgovornosti delavca, da se izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja. Toda senat se ni odločil za tako strog ukrep, ker je kot olajševalno okoliščino upošteval dejstvo, da disciplinska komisija delavca doslej še ni obravnavala, kot tudi njegovo resno obljubo, da ne bo več pil in neopravičeno izostajal z dela.

S tem, ko je Viktor Černevšek neopravičeno izostajal z dela pet dni zapored, je tozdu povzročil materialno škodo. Zato mu je senat skladno z določbami Pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti delavca naložil plačilo pavšalne odškodnine, v višini petdnevnega zaslužka v tekočem mesecu.

V prepričanju, da bo ukrep zadosti vzgojno vplival na delavca, mu je senat izrekel

JAVNI OPOMIN.

Zaradi kršitve delovne obveznosti je senat disciplinske komisije obravnaval tudi OSOLIN Andreja iz delovne skupnosti skupnih služb in ugotovil, da je odgovoren, ker ni najmanj od 19. dekadne dalje, to je od 24. 9. 1980 izdeloval dekadne plane (plan razreza in struženje lesa) za PE 4, čeprav je bila to njegova delovna naloga, prav tako pa ni izdelal pravičnega plana razreza lesa za objekt »Delo«, ker je v specifikacijo za ta objekt vnesel nepravilne količine in dimenzije decimiranega lesa, vse to pa je povzročilo v delovnem procesu TOZD Sedežno pohištvo motnje, kar oboje predstavlja iz malomarnosti storjeno težjo kršitev delovne obveznosti, po 6. točki 15. člena Pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti delavca.

Kot olajševalno okoliščino je senat upošteval, da je bila nad Osolinovim delom opuščena vsakršna kontrola, kot tudi to, da je priprava dela zvedela za Osolinovo slabo delo šele tedaj, ko je že v proizvodnji nastala občutna praznina v planiranju, poleg tega pa še, da Osolina disciplinska komisija doslej še ni obravnavala.

V prepričanju, da bo izrečen ukrep vzgojno vplival na delavca, je senat sklenil izreči Osolinu ukrep

JAVNI OPOMIN.

Veliko bi lahko izboljšali delovni red. Šele potem bi upravičeno govorili o osebnih dohodkih, s katerimi je težko živeti.

Štafeta mladosti tudi pri nas simbol pripadnosti delu in idejam tovariša Tita

Štafeta mladosti, simbol bratstva in enotnosti vseh narodov in narodnosti naše države, da gradijo in izgrajujejo Titovo neuvrščeno Jugoslavijo, je 27.

aprila prispela v Kamniško občino. Od mladincev Domžalske občine so jo prevzeli mladi iz Volčjega potoka in jo tega dne ob 10.07 uri pri Mini baru v Vol-

čjem potoku predali mladincem naše delovne organizacije. Štafeto palico smo nato ponesli po obvoznici do naše upravne zgrade, kjer smo jo predali mladincem terena Duplice.

Ob sprejemu se je ob cesti zbrala množica ljudi, ki so z navdušenjem pozdravljali prihod zvezne štafete.

Štafeta je nadaljevala svojo pot proti Kamniku, kjer smo ji na Trgu revolucije pripravili kratek kulturni program.

Tu so se ji pridružile še štiri lokalne štafete.

Pot je nadaljevala do Izobraževalnega centra Rudolfa Maistra, po obvoznici proti Mostam in Vodicam, kjer smo jo Kamničani predali mladim z občine Ljubljana-Siška.

S štafeto smo vnovič potrdili pripravljenost graditi Titovo samoupravno, socialistično in neuvrščeno Jugoslavijo in stopati po poti, ki nam jo je začrtal.

Mladinci iz Kamniške občine se bomo udeležili tudi zaključne prireditve meseca mladosti v Beogradu, ki bo 25. maja 1981 na stadionu JLA v Beogradu.

IZ NAŠE OO ZSMS SE BO TE PRIREDITVE UDELEŽILO 11 MLADINCEV. TUDI TO BO PRIZNANJE ZA NAŠ TRUD IN DELO V PRETEKLEM OBDOBJU IN SPodbuda za še uspešnejše delo v bodoče. *Marta Orešnik*

Strokovna ekskurzija

Društvo inženirjev in tehnikov lesarstva Ljubljana je letos organiziralo dvo-dnevno ekskurzijo. Prvi dan smo si ogledali znano delovno organizacijo »Simpo« Vranje. To je mlad 2500-član-ski kolektiv, ki je na svojem začetku ob ustanovitvi štiri leta proizvajal z izgubo. Danes pa je to solidna, v jugo-slovanskem in celo svetovnem merilu znana delovna organizacija, sestavljena iz šestih temeljnih organizacij, od tega štirih proizvodnih, transporta, prodaje in skupnih služb. Njihovi glavni proizvodi so pohištvo in tapetniški izdelki, proizvajajo pa še tkanine za lastne potrebe in tudi izvoz ter vzmetnice za posteljne vložke. Njihovi tehnologi, komercialisti ter ekonomisti obiskujejo sejme po vsej Evropi, tako da sledijo vsem novitetam v svetu. Simpo je združen v Jugodrvu. Tako imajo zelo dobro organizirano trgovsko mrežo po vsej Jugoslaviji. Temeljna organizacija pohištva proizvaja regale v serijah od 400 do 600 primerkih. Njihove strojne linije so sodobno opremljene. Precejšnje zmogljivosti ima sodobna pretočna stikalnica Wemhöner. Površinska obdelava je zanimiva po tem, da so v liniji postrojenja različnih proizvajalcev. Tako imajo sušilni kanal Hildebrand, valjni nanašalec Bürkle ter brusilni stroj Ernst.

Tudi tapetniška, ki je sicer po velikosti manjša od pohištva, proizvaja garniture foteljev in kavčev v serijah od 300 do 400 primerkov.

Pri krojenju blaga uporabljajo dolge mize za izravnavo in krojenje blaga. Za krojenje iprena imajo horizontalno in vertikalno tračno žago Kuris. Sami pro-

izvajajo tudi mehko poliuretansko maso. Kalupi za proizvodnjo te mase so povezani z verižnim transporterjem, medtem ko je stroj za vlivanje plastike stacioniran. Montažo težkih foteljev opravljajo na prirejenih valjnih progah. Tapetniška pa ne proizvaja le za potrebe domačega trga, temveč so prodri tudi na tuje tržišče, tako na zahod kot na vzhod.

Zanimivo je, da za vsak večji presežek norm iz preteklega leta izvajajo tehnične korekcije, tako da poznajo le 100 odstotkov norme.

Za doseganje boljšega izkoriščenja materialov je delavcem v proizvodnji vpogled cenik le-teh. Delovni kolegij, ki ga sestavljajo delavci iz proizvodnje in generalni direktor, služi kot ugotovljalec stanja v proizvodnji.

Pri nagrajevanju ima njihov osebni dohodek tudi stimulativni del. Tega delavec izgubi, če pravočasno ne prihaja na delo ali če je povzročitelj slabe kakovosti izdelkov. Ta stimulativni del izgubi delavec tudi v primeru, kadar po lastni krivdi ne preskrbi materiala, ali ne prihaja na obvezne sestanke.

V Simpu pa niso pozabili tudi na družbeni standard. To dokazuje bogato opremljena jedilnica, z vodomatom na sredini. Človek dobi občutek, da je v jedilnici hotela višje kategorije.

Ponosni so tudi na svojo upravno stavbo. Pri izgradnji te stavbe je vsak delavec uprave delal po 12 dni v proizvodnji, pri preseljevanju v nove prostore pa so prav tako vsi aktivno sodelovali. Za dobro počutje slehernemu de-

lavcu nudijo brezplačen dopust izven sezone na Ohridu. Sredstva črpajo od ostanka dohodka.

Tako smo v Simpu imeli priložnost videti marsikaj izvirnega. Njihova dobra organiziranost je porok za dober uspeh. Morda pa poleg vsega tega na marljivost in vestnost delavcev vpliva tudi dejstvo, da pred vrati delovne organizacije čaka na delo več tisoč ljudi.

Drugi dan smo namenili ogledu dveh manjših delovnih organizacij »Dimče Erebiča« in »6. maj« v Kumrovcu. V prvi izdelujejo stavbno, ploskovno in tapecirano pohištvo, v drugi pa samo stavbno pohištvo. Škoda, da si namesto tega zaradi nemirov na Kosovem nismo mogli ogledati zanimive sodobno opremljene tovarne stolov »Tafig Čanga« v Uruševcu.

Bine Kladnik

***

Ponavljati gesla in ne delati: Mislili smo, da bomo na tak način dovolj naredili. Pa smo se pošteno zmotili.

***

Delavci so sedeli na sestanku, govorili in molčali ter se po sestanku tako obnašali, kot da se ne bi sestali.

***

Že skoraj na polovici leta smo. Pomislimo na akcije, o katerih smo govorili ob začetku leta!

Neredna dobava materiala, slaba kvaliteta

Delavci v tozdu 2 se predvsem le-tos ubadamo s problemi, ki so bili prej skoraj neznamni. Težave nastopajo pri neredni dobavi proizvodnih materialov in slabi kvaliteti teh materialov.

Ni še daleč čas, ko je tekla dobava iverk na način, ki je ustrezal proizvodnim potrebam in skladiščnim zmogljivostim. Iverke je tedaj dobavljala predvsem Glin Nazarje, lesomal, temeljno folijo in iveral pa v precejšnji meri isti dobavitelj kot danes.

Znano je, da tozdu 2 razpolaga s premajhnim skladiščem. To je zadoščalo le ob njegovi zgraditvi, ko smo v proizvodnji uporabljali še veliko manj materialov, precejšen del teh pa je bil dobavljen prav tiste dni, ko smo jih rabili. Skratka, tedaj smo se z našo nabavno službo zmenili, da neki teden rabimo samo iverke, debeline devetnajst milimetrov, ker bomo razrezovali elemente za pisarniške omare. Tiste dni je Glin poskrbel, da je pritekal potrebni material. Ni ga bilo potrebno niti uskladiščiti, temveč smo ga takoj porabili.

V zadnjih mesecih se je stanje redne dobave iveric močno poslabšalo. Proizvajalci nam ne grede več »na roko«, da bi nam pošiljali ustrezne debeline v času, ko jih potrebujemo. Sedaj nam pošiljajo tisti material, ki ga imajo na zalogi. Velikokrat se zgodi, da nam pošiljajo prav tiste debeline iverk, ki jih v bližnji prihodnosti sploh ne rabimo. Moramo jih skladiščiti. Noben problem ni zložiti iverke v skladišče, če je to dovolj veliko in je mogoče ohraniti tak red, da se do posameznega materiala ob potrebi pride. Slednjega velikokrat ne moremo obdržati, ker skušamo kar največ materiala spraviti pod streho, ki je edini zanesljiv varuh pred dežjem.

Ko je skladišče polno, nalagamo material na dvorišču in ga pokrivamo s plahkami in obvijemo s polivinilom. Praksa je pokazala, da je tak način shranjevanja slab, ker pride voda, kljub temu, da je zlog brezhilno pokrit s plastificiranim platnom in od vseh strani zaščiten z debelo polivinilasto folijo, do iverk.

Vzporedno s tem se dogaja, da nam materiala, ki ga za tekoči delovni nalog nujno potrebujemo, ni. V zadnjih mesecih imamo primere, da imamo začete tri ali štiri delovne naloge, vendar »skačemo« od enega do drugega, nobenega pa ne moremo dokončati. Za primer naj navedemo, da smo na formatni žagi že trikrat pričeli razrezovati iverke za ličnice predalov za borove predalnice, pa jih še vedno misimo dokončati, ker nam je vsakokrat zmanjkovalo iverk. Nastavljeni program smo morali zopet »podreti« in nastaviti za tisto, za kar smo imeli material. Razumljivo je, kakšni problemi se s tem ustvarjajo v naslednjih oddelkih, še najbolj pa ob pomanjkanju posameznih polizdelkov v montaži, ko na noben način ni moč zadovoljiti naročilom. Ustreznih debelin iverk si ne moremo zagotoviti kljub skrajnim prizadevanjem delavcev v nabavni službi, ki vsak dan desetokrat kličejo proizvajalce v Sloveniji, pa tudi drugim in imajo tudi veliko osebnih kontaktov z njimi.

Normalno bi bilo, da je ekstra klasa nekega materiala zares ekstra, prva klasa pa še vedno nadpovprečna ali vsaj odlična. Dogaja se precej drugače. Proizvajalec iverk ekstra klaso izvaža, ker tuji kupec slabšega materiala ne mara, prvo klaso pa pošilja k nam, ker druge pač nima. Prva klasa je v stvari tretja, saj so iverke s »prvo« klaso neprimerno slabše kvalitete. Površina ni več ravna in gladka, gornja fina plast je prisotna le ponekod, drugje pa je plošča hrapava, mekompaktna, na nekaterih mestih so sloji pretrgani ali med seboj odstopljeni. Na površini so še druge napake, predvsem od pokvarjene podložne folije pri izdelavi iverk.

Delavec ob stroju ima delovno normo. V furnirni in v drugih oddelkih. Jasno je, da mu predvsem gre, da normo doseže in preseže. Posebno pregledovanje vsakega izdelanega komada jemlje dodatni čas in ustvarja slabo voljo v delavnici.

Največji problem pri iverkah je odstopanje od predpisane debeline. Npr.: Iverka bi morala biti debela 16 mm, pa je ob robu plošče tanjša, po tridesetih centimetrih navznoter debelejša, na sredi širine pa zopet toliko tanjša, da se je v stiskalnici ne da kvalitetno zafurnirati. Furnir močno odstopa od iverke in so s tem veliki problemi v strojnem oddelku, v površinski obdelavi, najbolj pa v montaži, kjer take polizdelke za silo popravijo, bolj odstopljenih pa sploh ne morejo porabiti. Posebne probleme smo imeli pri stranicah in hrbtih pisarniških omar in pri konferenčnih ploščah, kjer se je furnir na sredini že velikokrat luščil. Iverke, ki so imele večja odstopanja v debelini, smo razkali (brusili na debelino) tudi po dvakrat, vendar ima to negativne posledice pri brušenju v strojnem oddelku, ko so nekateri polizdelki debelejši in je večja nevarnost pri prebrušenju furnirja. Naša nabavna služba je del nabavljenih materialov reklamirala in zahtevke tudi uveljavila.

Težave so tudi pri iveral ploščah (iverkah z nalepljeno »lice« folijo), kjer

je površina zaradi nepazljivosti proizvajalca neravna, umazana ali pa je folija odstopljena. Dosti boljši ni niti lesomal, kjer je površina dostikrat slabo polakirana in tudi hrapava.

Lesonita za hrbe IKEA predalnikov ni bilo mogoče dobiti v Sloveniji. Pripeljali so ga iz Bosne. Na dobavnici je bila napisana debelina 4 mm, v resnici pa je bil debel tudi po šest in sedem milimetrov in tako slabo zlepljen, da se je dal odlomiti kot slaba lepenka. Ta lesonit je bil tudi tako kriv, da se ga v strojnem oddelku ni dalo obdelovati in tudi ni bil primeren za montažo v predalnice. Zato smo nažagani lesonit pod visoko temperaturo ravnali v Frizovi stiskalnici, kar je vzelo veliko dodatnega, nepotrebnega časa.

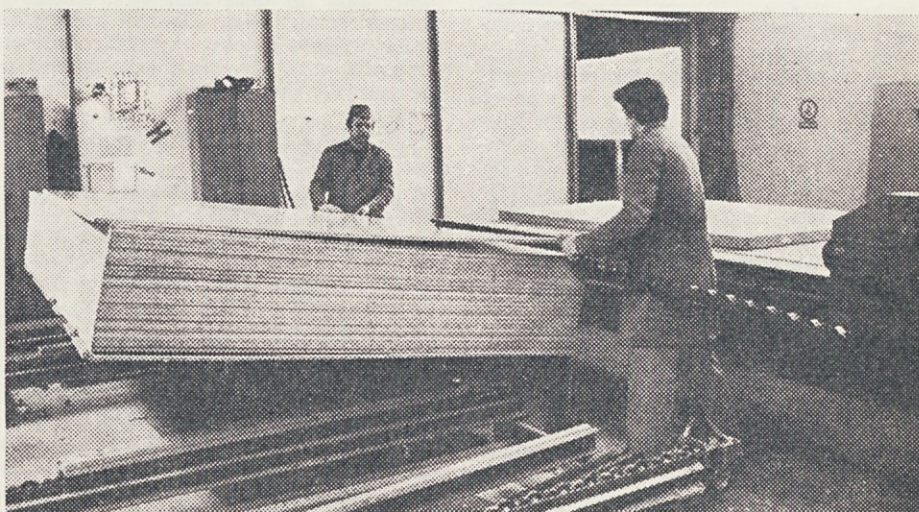
S tem sestavkom ne želimo tako kritizirati, da bi napravili vtis, da je vse slabo, niti ne mislimo zniževati kvalitete naših končnih izdelkov, povedati hočemo le, da bi delo v proizvodnji teklo veliko lažje in hitreje, če bi pravočasno dobivali ustrezen in dober material. Povedati tudi hočemo, da za opisane težave niso krivi delavci v nabavi, ne vodje proizvodnje, kot je bilo že na nekaterih sestankih rečeno, temveč slab odnos proizvajalcev do izdelanega blaga.

Z nakazanimi težavami niso dobro seznanjeni nekateri delavci v tozdu 2, v ostalih tozdih pa še toliko manj

V bodoče je naša skupna naloga, da se z voljo oprimumo obstoječega stanja in vsak po svojih močeh odpravljamo in izločujemo napake v slabem materialu in tako kvalitetno usposobimo marsikak polizdelek.

Upamo, da bodo tako storili tudi proizvajalci iverk, lesomala, lesonita in še drugih materialov, ki jih uporabljamo. Zahteva po kvaliteti je vedno večja, prav tako kot je zahteven tuji kupec, je natančen domač. Razumljivejše bi bilo, da bi imeli pred desetletji probleme z izdelavo, ko smo se marsikaj šele učili, ne pa danes, ko so izdelavni postopki povsod vpeljani. Zato je zahteva, da bi vsi skupaj, proizvajalci materialov in finalisti, dosegli boljše kvaliteto, še toliko bolj upravičena. Za to ni potrebno skoraj nič drugega kot boljši odnos do dobrega izdelka. V današnjem času mora biti ta res brezhilben.

C. S.

Marljiva delavca vodja formatne žage Štefan Pavrič in pomočnik Miha Pavšnar pri nakladanju polovičnih iveral plošč za razrez.

Kaj dela mladina

Za nami je leto dni, odkar smo mladinci v novi sestavi prevzeli delo in se vključili v nove akcije.

Desetega aprila 1981 smo se zbrali na programsko-voliilni konferenci, da kritično ocenimo naše dosedanje delo, da preverimo svoja stališča, hotenja, ideje ter s tem prispevamo svoj delež k razvoju sistema socialističnega samoupravljanja.

ZSMS se je okrepila kot fronta mladih, v času po kongresu je zagotavljala najširše demokratične osnove za združevanje mladih in njihovo družbenopolitično angažiranje. Opredeljenost mladih za socialistični samoupravni razvoj, poglobljanje vzgojnih vsebin dela z mladimi in istočasna krepitev družbene vloge mladinske organizacije se je pokazala tudi pri angažiranju, da bi se uresničevala vloga kolektivnega članstva v ZSMS, v razvoju mladinskega prstovoljnega dela.

V družbeni praksi smo si pridobili izkušnje, se učili in prispevali k reševanju svojih potreb in družbenih problemov. S pobudo tov. Tita o nadaljnji krepitvi kolektivnega dela, odgovornosti in odločanja na vseh ravneh naše družbe, smo v ZSMS pričeli še bolj dosledno izvajati in krepiti načela delegatskega sistema ter odnosov, poseben poudarek pa smo dajali nadaljnji krepitvi vloge osnovnih organizacij ZSMS.

ZSMS se je v vseh okoljih delovanja s svojo aktivnostjo poskušala približati problemom mladih. S takšnim delom se večja njen ugled med celotno mlado generacijo.

Z rezultati prizadevanj za ustvarjanje resnične demokratične fronte vseh mladih v okviru ZSMS pa še ne moremo biti v celoti zadovoljni. Kljub pozitivnim premikom še vedno precejšen del mladih ni vključen v organizirane oblike dela ZSMS.

Še posebej smo krepili temeljno organiziranost povsod tam, kjer so za to bile dane vsaj minimalne objektivne možnosti. Dograjevanje temeljne organiziranosti je šlo v smer ustanavljanja novih OO ZSMS, dograjevanje dosedanjih.

V naši DO imamo sedaj ustanovljene OO ZSMS v TOZD-1, TOZD-2, TOZD-3, TOZD-4, TOZD-5, DSODSP, torej v šestih TOZD. V TOZD-8 in TOZD-9 pa OO ZSMS ni ustanovljena zaradi premajhnega števila mladincev. V obdobju maj 1980 — april 1981 so bile na novo ustanovljene OO v TOZD-1, TOZD-3 in TOZD-4. V TOZD-1 je bila osnovna organizacija sicer že prej ustanovljena, toda zaradi neaktivnosti in neresnosti članov te OO je bilo delo preslabo, potrebno je bilo na novo ustanoviti in poživiti.

Mnogo truda je bilo potrebno, da nam je uspelo ustanoviti vse te OO in jih pripeljati tako daleč, da danes že kažejo rezultate svojega dela.

Še vedno pa se kaže slaba odgovornost okolij, ki delegirajo posamezne delegate, ko se le-ti često izbirajo na hitro in mimo veljavnih kriterijev, prav tako pa se še pojavlja neodgovoren odnos do opravljanja delegatske funkcije.

Tako često izpada dobra delegatska informiranost, predvsem pa odgovoren odnos in aktiven prispevek k realizaciji delegatsko dogovorjenih nalog.

Ocenjujemo, da so mladi številčno dobro zastopani v delegacijah in različnih samoupravnih organih v temeljnih sredinah našega samoupravnega organiziranja. Ti mladi delujejo zgolj samoiniciativno in nimajo stikov z bazo. Žal še nismo uspeli aktivirati sistema, da bi naši delegati prihajali na seje s pobudami, ki bi se rodile v bazi, to je v OO.

Kadrovanje mladih je bilo opravljeno mimo OO, posledice so pa pred nami. V bodoče naj bi bili v organih samoupravljanja in DPO delegirani oz. zastopani mladi, ki aktivno delajo in so vključeni v delo OO.

Eden od problemov, ki so prisotni v naši DO, je tudi kadrovska politika znotraj OO ZSMS. Na nivoju koordinacijskega sveta imamo ustanovljeno kadrovsko komisijo, ki se ukvarja s temi problemi, toda tudi kadrovska komisija vsemu ni kos. Dogaja se, da se mladinec aktivno vključi v delo v TOZD-3, kar naenkrat pa odide iz TOZD-3 v TOZD-5 in v tej prvotni OO nastane praznina, ki jo je potrebno zapolniti z novim aktivnim članom.

Slabost našega dela doslej je bilo tudi evidentiranje mladih v članstvo

ZK. Kljub temu, da je od 98 članov ZK v DO STOL 25 mladih, ugotavljamo, da so bili sprejeti mnogi mladinci, za katere OO ZK predhodno ni zahtevala ocene o njihovem dosedanjem delu v OO ZSMS.

Na eni strani govorimo, da je treba mlade evidentirati za članstvo ZK, iz vrst mladih, na drugi strani pa vidimo, da ta akcija teče preko mladih. Sprajujemo se, kako prihaja do tega in kje tičijo vzroki za to.

Omenjenih je bilo nekaj slabosti našega dela, omeniti pa je potrebno tudi dobre strani našega dela.

Omenimo naj tudi evidentiranje mladih za mladinske delovne akcije. V lanskem letu smo v naši DO za to evidentirali 8 mladih. V končni izbor je prišlo 7 mladincev. 3 mladinci so se udeležili MDA Suha krajina, ki je potekala od 8. junija do 5. julija 1980, 4 mladinci pa so se udeležili MDA Goričko 80, ki je potekala od 3. avgusta do 23. avgusta.

En naš mladinec pa se je udeležil MDA, ki jo je organiziral RK Slovenije.

Mladince za MDA smo poskušali pridobiti tudi iz vrst naših štipendistov. Sklican je bil posvet štipendistov na temo udeležba na MDA, toda iz vrst naših štipendistov nismo dobili kandidata.

(Nadalj. v naslednji številki)

Marta Orešnik

V Stolu je nekaj deklet, ki poleg drugega dela kuhajo kavo za sodelavce. Nekatere so bolj priljubljene, drugim to uspeva malo manj. Na dober odnos vpliva marsikaj, ne vedno samo dobra kava. Pomembno je tudi prijazno serviranje in priznavanje sodelavca za sebi enakega.

Marto v upravni zgradbi pozna vsak, kdor je pri njej pil kavo. Postreže mu tako, kot bi moral streči po vseh bifejih v tovarni in javnih lokalih zunaj delovne organizacije: marljivo, čisto, neposredno in brez razlike, kdo je tisti, ki je na nasprotni strani pulta.

Naš plavi Jadran bi moral biti predvsem za naše delavce, saj je naš, jugoslovanski. Pa naši turistični delavci dajejo veliko prednost tujim gostom, ker jim prinesejo devize!

Domenjevali smo se, da bi iz vsakega tozda vsak mesec napisali vsaj eno tipkano stran za naše Glasilo. Novega in zanimivega pa je nekajkrat toliko. Škoda, ker je bilo tako malo od teh dogovorov.

Kje bomo letos letovali

Kljub temu, da je bilo že veliko napisane- ga o naših počitniških domovih, pa vendar vsi še ne poznajo krajev, kjer se nahajajo domovi oz. prikolice. Zato ne bo odveč, če se enkrat navedem nekatere podatke.

NJIVICE: iz Duplice so oddaljene 178 km. Mesto leži na največjem otoku našega Jad- rana — na Krku, ki je od lani povezan s kopnim z mostom, za katerega poznavalci trdijo, da je eden največjih na svetu. Njivice so gosto naseljeni s hoteli, vikend hišicami, bungalovi, vilami, restavracijami, urejen je avto-camp in nudistična plaža. Naše vikend hišice (imamo jih 5) stojijo približno 100 m od glavne ceste, takoj na začetku Njivic. Vsaka izmed hišic ima 2 sobi, v katerih je skupno 5 ležišč, kuhinjo s potrebno opremo za kuhanje, stranišče, kopalnico s tušem in pokrito teraso, na kateri je mizica s stoli. Pred hišicami je ograjen vrt, primeren pred- vsem za majhne otroke. Blizu hišic imamo tudi 2 Loliti, to sta hiši, od katerih ima vsaka 4 stanovanja (2 spodaj in 2 zgoraj), ki so pri- merna za družine. V posameznem stanovanju je soba s petimi ležišči, kopalnica s kadojo in stranišče in opremljena kuhinja (štedil- nik, hladilnik, posoda, omarice). Zgornja stanovanja imajo poseben vhod v kuhinjo in sobo z balkonom, spodaj pa je vhod skozi sobo v kuhinjo, spredaj je pokrita terasa z mizo in stoli. Hišice in Lolite so oddaljene od morja približno 200 m. V kraju je samo- postrežna trgovina, ki je sicer zelo dobro založena, vendar je v sezoni v njej precej gneče. V mestu je dovolj zabave in tudi za rekreacijo je dobro poskrbljeno. Potujete lahko s svojimi avtomobili ali pa z avtobusi, ki vsakodnevno vozijo na redni progi LJUB- LJANA—REKA—OTOK KRK—NJIVICE.

UMAG: mesto je oddaljeno z Duplice 175 km. V čudovitem borovem gozdičku, ki se nahaja med mestom in enim največjih turi- stičnih naselij pri nas, Katorom, leži avto- kamp »Stela maris«, kjer imamo postavljene- nih 7 počitniških prikolice s petimi oz. štiri- mi ležišči. Plaža je urejena in primerna zla- sti za otroke, sanitarije so v bližini. V kam- pu je samopostrežna trgovina. V mesto vas na vašo željo pelje cestni vlak, ki je posebnost Umaga. Mesto je od kampa oddaljeno okoli 2 km. Tisti koristniki prikolice, ki ne želijo kuhati sami, se lahko hranijo v res- tavraciji Induplati Jarše, katera je od pri- kolice oddaljena približno 200 m. Tudi tu ne manjka zabave in rekreacijskih užitkov. Iz Ljubljane peljejo redni avtobusi večkrat dnevno v Umag, od tu pa lokalni avtobus v avto- camp »Stela maris«.

PIRAN: Znano slovensko mesto, ki leži ob naši obali, z nešteti zgodovinskimi zname- nitostmi in gosto naseljeni starimi kamniti- mi hišami. Kamnita plaža se razteza od Fie- se preko Pirana do Portoroža. V mestu je veliko trgovinic, gostiln, restavracij in hote- lov. Za razvedrilo so domačini poskrbeli v kar največji meri. Znana piranska tržnica je dobro založena in tako privablja mnoge tu- riste. Domačini organizirajo izlete s čolni v vse smeri, dobro so organizirani tudi lokalni avtobusni prevozi do Portoroža in do želez- niške postaje v Kopru. Naš počitniški dom stoji v Bonifacijevi ulici v sru Pirana. V njem je 6 sob s skupno 28 ležišči, kuhinjo, jedilnico in sanitarijami. Dom je sicer že precej star, vendar se veliko naših sode- lavcev odloča za letovanje prav zaradi ure- jene prehrane, zmernih cen in odličnih pro- metnih zvez z Ljubljano. Ker je mesto gos- to naseljeno in tipično obmorsko z zelo ozkimi, pretežno enosmernimi ulicami, je parkiranje osebnih avtomobilov težje, zato vam priporočamo, da se peljete na letovanje raje z avtobusom. Piran je oddaljen od Lju- bljane približno 125 km.

ČATEŠKE TOPLICE: V Čateških toplicah izkoriščajo več izvirov termalne vode s tem- peraturo od 43 do 62 °C. Ta voda pozitivno in zdravilno deluje pri zdravljenju nekaterih kroničnih bolezni, zlasti pri boleznih gibal- nega aparata, kot na primer revmatoidni ar- tritis, boleznih sklepov, hrbtnice, kakor tudi poškodbe perifernih živcev itd. V Čateških toplicah se zelo uspešno rehabilitirajo ljud- je, ki so bili operirani zaradi katere od na- vedenih bolezni. Lahko se kopate v notra- njih ali zunanjih bazenih. Na razpolago so vam razni rekreacijski objekti. Naša delovna organizacija ima v avtokampu Čateške to- plice postavljeni 2 prikolice, v katerih lah- ko sami kuhate. V kampu je samopostrež- na restavracija. Toplice so oddaljene iz Du-

plice približno 130 km v smer iLjubljana— Zagreb.

VELIKA PLANINA: Ni potrebno na dolgo in široko opisovati ta čudoviti gorski svet, katerega vse premalo obiskujemo. V tako imenovanem Ljubljanskem naselju v neposredni bližini Zelenega roba imamo 2 koci — Zlato jabolko in Zlatice (7 in 6 le- žišč). Tako kot v prikolica in morju je tudi v kočah na Veliki Planini vse ureje- no za kuhanje in spanje, le da morajo kor- istniki prinesiti s seboj posteljnino (pre- vleke).

Za tiste, ki radi hodijo na krajše pla- ninske ture, je Velika Planina izredno pri- merna, ker ponuja možnost odločitve na katerokoli stran Kamniških ali Savinjsk h Alp. V letnem času je posebnost planšarstvo, v zimskem pa smučanje, za kar služijo se- dežnica in vlečnice.

Seznam delavcev po TOZD, ki bodo leto- vali v letošnji glavni sezoni (med šolskimi počitnicami) v naših počitniških domovih na Njivicah in v prikolica v Umagu.

Na Njivicah:

TOZD-1: Magda Spruk, Albina Žnidar, Justina Dejak, Ivanka Vavpetič, Peter Pre- zelj, Karolina Markuš, Stanko Žavbi, Ton- čka Korošec, Marija Višnikar, Francka Zo- re, Anica Razdevšek, Alojz Zagar, Janez Pre- zelj, Ivica Vrankar, Franc Podbevšek, Franc Spruk, Janez Štefin, Mihela Resnik.

TOZD-2: Terezija Sedmak, Branka Rihtar, Dragica Jutršek, Alojz Malež, Terezija Drolc, Marija Hribar, Julijana Brnot, Ana Veršnik, Ivana Zupancič, Ana Jurčičec, Ivan Vidmar, Mira Videgar, Cvetka Senožetnik.

TOZD-3: Milena Pugalj, Zofka Jegovnik, Terezija Kepic, Olga Suštar, Fanika Humar, Feodor Krivorotov, Dušan Suštar, Tilka Fu- jan, Slavko Zdovec.

TOZD-4: Cilka Trivič, Ivan Smolnikar, Mari Smolnikar, Franc Mušič, Marija Zar- nik, Jože Erce.

TOZD-5: Alojz Jazbinšek Andrej Kodrič, Miha Černelič, Jože Zadrgal, Tone Sempri- možnik, Lado Boršček, Franc Stebe, Mavri- cij Vidmar, Jelko Zupancič, Franc Jeglič.

TOZD-9: Laza Zec, Stanka Žmegač, Ivan- ka Vavpetič, Jože Razboršek, Evstahij Pe- telinšek, Dragica Biček, Marija Kalčič, Zo- fija Andrejka, Vesna Ivanek, Stjepan Kobe- šček, Srboljub Mičič, Francka Huth, Rado Suhadolc, Malči Vidmar.

DSSS: Mavricij Kotnik, Franc Zalokar, Andrej Urbanc, Ignac Juntez, Ančka Pohlin, Jožica Vidic, Peter Jerman, Stanka Kepec, Zvone Skrinjarič, Jana Kolovič, Vinko Ro- žič, Jože Zupin, Helena Maletič, Anica Kor- bar, Janez Pirnat, Franc Pestotnik, Janez Sluga.

V Umagu:

TOZD-1: Franc Ravnikar, Zuhdija Halila- gič, Franc Bajc, Franc Stebe, Jože Mencin- gar, Mihela Burja, Jakob Pogačar, Janez Lavrič, Joži Spruk, Cecilija Koba, Lojzka Moneta, Francka Osolnik, Darinka Grebenc, Ivan Rihtar, Milena Petkovšek, Pavel Sarc, Anica Martinjak, Anton Pivec, Marija Ju- hant, Franc Kemperle.

TOZD-2: Milan Pohlin, Franc Sikošek, Rozka Beloševič, Ivanka Skvarča, Marjeta Rak, Marija Janževc, Nada Sovinšek, Ci- ril Sivec.

TOZD-3: Marija Baloh, Fani Vrankar, Ma- rija Zajc, Marija Sponhona, Anica Hribar, Jože Jerovšek, Franc Zorman, Vera Grgec, Jože Bremsak, Slavka Alpern.

TOZD-5: Marija Pohlin.

TOZD-8: Elizabeta Segula, Marjeta Sek.

TOZD-9: Janez Sutar.

DSSS: Konrad Vavpotič, Tatjana Banič, Marija Cerar, Jožica Arnez, Ančka Brelih.

V letu 1981 bo menjava skupin v nasled- njih dnevih v vseh počitniških domovih.

po 10 dni

od 19. 6. do 29. 6.
od 29. 6. do 9. 7.
od 9. 7. do 19. 7.
od 19. 7. do 29. 7.
od 29. 7. do 8. 8.
od 8. 8. do 18. 8.
od 18. 8. do 28. 8.
od 28. 8. do 7. 9.
od 7. 9. do 17. 9.

po 7 dni

od 20. 6. do 27. 6.
od 27. 6. do 4. 7.
od 4. 7. do 11. 7.
od 11. 7. do 18. 7.
od 18. 7. do 25. 7.
od 25. 7. do 1. 8.
od 1. 8. do 8. 8.
od 8. 8. do 15. 8.
od 15. 8. do 22. 8.
od 22. 8. do 29. 8.
od 29. 8. do 5. 9.
od 5. 9. do 12. 9.

Obveščamo vas, da je še nekaj prostih mest pred šolskimi počitnicami in po njih na Njivicah in v prikolica v Umagu. V sezoni pa je še nekaj prostih ležišč v Piranu v sobi št. 6 (skupno ležišče). Vse, ki boste letovali v naših počitniških domovih in še niste do- stavili potrdila o dohodku za člane družine za leto 1980, prosim, da to storite najmanj mesec dni pred odhodom na letovanje, v nasprotnem primeru bomo zaračunalni polni penzion.

Tisti pa, ki boste letovali drugje, morate najkasneje do 1. septembra 1981 dostaviti potrdilo oz. račun, ki mora biti uradno potr- jen in iz katerega mora biti razvidno, kdo, kje, kdaj in koliko časa je letoval, prav tako je treba dostaviti potrdilo za člane družine o višini dohodka za leto 1980, ki niso zapo- seleni v naši delovni organizaciji. Le tako boste dobili regres za oskrbni dan letovanja 15. 10. 1981 pri izplačilu osebnega dohodka.

Maks Stebe

»Veš v katerem prostoru v upravni stavbi je največ prometa?«

»Vem, v bifeju!«

***

Devetega maja je bila delovna sobota. Bil je zelo lep pomladni dan in proti dru- gi uri se je skupina delavcev kar naprej zadrževala v pogovoru. Prišel je mojster in jih opomnil:

»Kaj imate pogovore brez konca?«

»Saj tudi 'šihata' noče biti konca!«

Za dobro rast kmetijskih pridelkov bi moral biti vsak teden vsaj enkrat dež. Za dobro letovanje, bi moralo biti vse poletje najlepše vreme. Vendar to ne more biti. Nekateri imajo »na morju« srečo — sonce in toplo morje, drugi pa dež in jezo, da k našemu Jadranu ne bodo več šli. Že naslednje leto pa tudi ti na to pozabijo; če jim le denarnica dopušča.

Nevarnost pri uporabi zaščitnih premazov

Vedno, kadar gledamo neko betonsko steno ali konstrukcijo, se sprašujemo, ali ne deluje na nas nekako odtujeno — hladno, zato jo skušamo popestriti — napraviti bolj toplo, jo oblečemo z nekimi lesenimi ploščami. Les je organska sestavina, ki raste in daje prijeten občutek toplote in domačnosti. Seveda pa je zaradi te lastnosti tudi podvržen raznim spremembam in vplivom, tako fizikalnim kot kemijskim. Mikroorganizmi, ki so posebno močno prisotni ob določenih pogojih (vlaga), se razmnožujejo in razkrajajo celulozo v lesu in s tem uničujejo njegovo trdnost in estetski videz.

Vse to je vodilo nekatere proizvajalce zaščitnih premazov k iskanju takih sredstev, ki bi preprečevale razširjanje mikrobov, obenem pa ohranile videz lesa nespremenjen.

Na splošno ločimo zaščitne premaze v

1. Vodotopne anorganske soli (arzenati, borati, kromati, fluoridi, bakrove soli, fosfati, živosrebrne soli in cinkove spojine).

2. Kemikalije topljive v organskih topilih (klor naftalin, kovinski nafteni, živosrebrne in cinkove organske spojine, fluorove spojine in klorirani fenoli).

Od množice organskih strupov, ki se drugače imenujejo tudi fungicidi, so danes najbolj pogosti klorirani fenoli in se dodajajo v določeni količini zaščitnemu premaznemu sredstvu. Zaščitno premazno sredstvo mora imeti predvsem lastnost, da uničuje in preprečuje razmnoževanje tako gliv kot raznih drugih lesnih zajedalcev.

V tem članku bi obdelal toksičnost enega izmed fungicidov, ki se nahajajo pri nas pri najbolj pogostih premazih in sicer SADOLIN in XILADEKOR. Oba premazna sredstva vsebujeta kot fungicid PENTA — KLOR — FENOL (PKF), ki ima naslednje lastnosti: PENTA — KLOR — FENOL je bela spojina igličaste kristalne oblike, vsestranski strup za uničevanje, tako gliv kot zajedalcev.

PKF spada med najhujše strupe, posebno, ker povzroča cirozo jeter, razpad kosti in vpliva na živčevje. Proizvajalec je opozarjal na stopnjo toksičnosti, tako da je uporaba tega v nekaterih državah prepovedana.

Kot primer zastrupitve s PKF naj navedem zastrupitev s kurjim oziroma piščančjim mesom, ker so le-ti uživali hrano, ki je vsebovala PKF v manjših količinah. Enak znak zastrupitve se je pojavil v ZDA pri dojenčkih, kjer so uporabljali PKF kot dezinfekcijsko sredstvo pri dezinficiranju perila. Zastrupitve so se pojavile na koži po cellem telesu.

V evropskih državah se PKF uporablja v glavnem kot funkcidni dodatek glazuram za zaščito lesa. Kljub priporočilom proizvajalca, da se taka zaščitna premazna sredstva lahko uporabljajo le za zunanje premaze, jih nekateri zaradi prijetnih barvnih odtenkov uporabljajo tudi za notranje premaze. Ta odločitev posameznikov je nevarna, ker tudi po daljšem sušenju in zračenju PKF ne izpareva dovolj hitro in včasih traja to izparevanje dalj časa, tudi več let. S tem pa nastaja problem zaprtih prostorov, ki v zraku vsebujejo dovolj močno koncentracijo PKF, da negativno vpliva na zdravje oseb, ki se zadržujejo v teh prostorih. Na splošno menimo, da spadajo razni klorirani fenoli v skupino najhujših strupov, predvsem zaradi dejstva, da so sorazmerno trdne spojine in je njihova razgradnja z normalnimi sredstvi praktično nemogoča.

DIOXINI V ZRAKU

Težave nastopijo pri piroanalizi kakor pri fotokemičnem razkroju (sončni svetlobi), da se klorirani fenoli sami od sebe razkrajajo in nastajajo tako imenovani smrtno nevarni DIOXINI in benzolovji furani. Opažena je bila povečana koncentracija teh strupenih snovi, predvsem v predelavi odpadkov pri sežigu. Koncentracija le-teh v izpušnih dimih v zraku je bila občutno nad dovoljeno koncentracijo. Del strupenih snovi te vrste so našli tudi v pepelu in sajah (na elektro filterih). Kot vir teh strupov pa ne moremo vzeti samo premaze, ker se v odpadnih snoveh nabirajo razne druge spojine v obliki inkesticidov in herbicidov, kakor tudi pri sežiganju raznih vrst plastičnih materialov (PVC ipd).

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Ivan Volčanšek

ŠKODLJIVE SNOVI V LAKIRNICAH

V jeseni lanskega leta smo v naši DO začeli opravljati meritve škodljivih snovi v lakirnicah. Meritve opravljamo kontinuirano in marsikdo se je že vprašal, kakšen je namen teh opravil. Da ne bo raznih ugibanj in sprotnih tolmachenj posamezniku, sem se odločil napisati kratko razlago.

Vsi vemo, da so delavci v lakirnicah izpostavljeni koncentracijam škodljivih snovi in da se z enkratnimi meritvami letno ne more opraviti objektivna primerjava s predpisom določenimi maksimalnimi dovoljenimi koncentracijami (MDK). Odločili smo se, da skupaj z Zavodom za varstvo pri delu SRS — centrom za ekologijo in toksikologijo, opravimo nalogo, katere cilj bo ugotoviti objektivno povprečno obremenitev delavcev v lakirnicah. Naloga ima torej tako študijski kot praktični pomen, rezultati pa bodo uporabljivi poleg naši DO tudi širšemu krogu, ki se s tovrstno problematiko ukvarja.

Naš del naloge je opravljati meritve na posameznih mestih, za katere smo se skupaj dogovorili, ZVD — SRS pa opravlja analizo vzorcev po plinsko kromatografski metodi, kjer določa sestavo in koncentracijo hlapov na merjenih mestih. Na vsakem od določenih mest bomo opravili v roku 1 leta 24 meritev, na podlagi le-teh pa se določijo povprečna koncentracija oz. ocena izpostavljenosti delavcev v smislu MDK.

Da del naloge lahko opravljamo sami, nam je v te namene ZVD — SRS dal na razpolago potrebno opremo in nas strokovno usposobil za to delo. Meritve opravljamo v časovnih razmakih po navodilu Zavoda za varstvo pri delu. Do sedaj smo približno na polovici naloge in lahko rečemo, da je delo potekalo brez večjih težav in da je način vzorčenja terminsko dobro izbran. Študijski del naloge bo opravil Zavod za varstvo pri delu, mi pa bomo poskrbeli za vsa pojasnila, katera bodo potrebna pri kompleksni obdelavi ekoloških razmer v posameznih lakirnicah v sodelovanju s Službo medicine dela — dr. Suštarjevo.

In še nekaj o ciljnih naloge:

a) Prvenstveno je cilj naloge ugotoviti ali so razmere, v katerih delajo delavci, v povprečju v predpisanih mejah in torej delavcem ne grozijo večje zdravstvene okvare, oziroma, ali je treba, po potrebi stanje sanirati tako, da bodo razmere v predpisanih mejah in bo s tem zagotovljeno varno delo;

b) Ugotoviti izpostavljenost delavcev v lakirnicah posameznim škodljivim hlapnim sestavinam topil kot osnova za preventivne zdravniške preglede;

c) vpeljati v naši DO adekvatne merilne metode;

d) z zasledovanjem spreminjanja koncentracij s časom, predlagati merilno metodo za kontrolo škodljivih hlapov in koncentracij v lakirnicah, ki bo z manjšim potrebnim številom meritev zadoščala za dovolj objektivno oceno stanja oz. odločitev, ali se potrebni določeni varstveni ukrepi ali ne.

Srečo Matijaš

Dve karikaturi brez posebnih podpisov

ABC FOTOGRAFIJE

piše franc stele

Bliža se glavni čas izletov in dopustov. V gozdovih, ob rekah, v hribih in na morju bomo iskali sveže zaloge zraka in sonca. Pozneje, recimo pozimi doma, bomo zelo veseli, če bo del lepih dni prostostj ostal zapisan na filmu in fotografijah.

S FOTOAPARATOM NA MORJE

Morje, Istra, Dalmacija, kamnite ulice in obale, teksture primorskih hiš, zgubani obrazi starih mornarjev, ribiške barke, zagoreli obrazi, barvni akvareli ob zahodu dneva, življenju pod šotorom... to je le nekaj motivov, ki se bodo ponujali na vsakem koraku. Še posebno, če se ne bomo cele dneve samo valjali na vročih skalah obale in vrteli

Staja na Dugem otoku — 1980

kožo na soncu. Sem in tja se je dobro sprehoditi med ribiči, gledati, kako pletejo mreže ali obiskati stara naselja. Malo več previdnosti je treba, če imamo fotoaparata s seboj na kopanju, predvsem, da ga ne zmočimo z morsko vodo (sol), ki deluje korozijsko na kovinsko ohišje aparta. Tudi sončiti ga ni dobro, kajti prehuda vročina slabo vpliva na film, posebej na barvnega. Zato je najbolje, da ga pokrijemo s kakšnim kosom oblačila ali z brisačo, da ni direktno izpostavljen soncu.

IN V GORE

Tudi tam gori motivov ne manjka: slikovita ostenja in razgledi z vrhov, cvetje v skalnih razpokih, osvojitev vrha, jutranje in večerno barvanje sten, macesni, srebrno-modra očesa jezer in še in še. Le fotoaparata je treba dati v nahrbtnik ali pa ga obesiti kar okoli vratu, hoditi, se vzpenjati, živeti in dihati z naravo — in kadar nas tako prevzame, da ne moremo več naprej, fotografirajmo!

Vzpon na Triglav — 1978

P. S.: S tem sestavkom gre tudi naša rubrika na počitnice. Če si jih je zaslužila, to ne vem... Na tem skromno odmerjenem prostoru se ni dalo povedati kaj dosti o fotografiji. Sicer pa to tudi ni bil namen. Zelel sem samo »okužiti« vsaj nekaj bralcev Glasila s »fotografomanijo« in upam, da jih je nekaj podleglo. Tisti, ki hočejo še bolj »zboleti«, naj zavijejo v najbližjo knjigarno in si tam kupijo »Veliko knjigo o fotografiji«, če imajo tanjši žep pa »Fotografijo od ideje do realizacije« (Mojsilović). Istočasno se zahvaljujem uredništvu za prostor, ki je bil fotografsko obarvan!

V tej številki končujemo Steletov sestavek o fotografiji, ki je v današnjem času eden izmed najštevilnejših in najprijetnejših razvedril delovnega človeka. Stele Franc je pripravil tudi druge sestavke in vedno zelo zanimivo slikovno gradivo za naš mesečni informator. V prihodnji številki bo objavljen njegov zapis s sejma v Kopenhagnu.

Ing. Franc Stele je eden izmed naših najaktivnejših sodelavcev. Kljub avtorjevi mladosti so njegovi sestavki zrel, razgledani, strokovni, koristni in prijetni za vsakega bralca.

Želimo, da bi tov. Franc tudi v bodoče tako aktivno sodeloval z našim časopisom in s svojimi svežimi idejami in lepimi fotografijami pestril naše strani, obenem pa želimo, da bi bilo tako dobrih dopisnikov še več!

Uredništvo

POMLAD

Pomlad zelena, Vesna mila, starko zimo je spodila, navdih njen topel, nežna sila, povsod je cvetje prebudila.

Prebudil se je tudi zvonček, in pozvonil kot škrat na lonček, pa vrba stara in debela, se vsa je z mačicami odela.

V kotanji tam, v mali mlaki, poglej, že nekdo miga s kraki, to žabica je kakor vila, pomlad zeleno prebudila.

In ptički v grapi vsi veseli, so pesem krasno žvrgoleli, so peli pesem iz srca:

»Pomlad preljuba je prišla!«

Silva Lasič, grobi rez

Opazovali smo naše delavce, kako so začeli brati zadnjo številko našega glasila. Eni so pričeli reševati križanko, drugi so se zadržali ob šalah, spet drugi so gledali fotografijo lepega dekleta na zadnji strani, nekateri pa so pričeli brati sestavke na prvih straneh.

Kako bi naredili: Ali tako ali tako, ali pa bi tudi na odločitev počakali, da se ne bi bilo treba truditi z njo.

***

Takoj po vojni smo govorili, da bomo naše probleme vedno lažje reševali. S tako pridnim delom, kot smo ga imeli tedaj, bi bilo to res.

***

Varčevati nismo navajeni in ne pripravljeni, a se bomo morali navaditi.

***

Material za delo je imel, orodje je imel, imel je čas, bil je plačan za ta čas, le dela ni hotel opraviti, ker se mu ni ljubilo.

Vsi na kolo za zdravo telo. Toda kaj, ko je sedež tako trd in krmilo tako nizko. Čisto drugače kot pri avtomobilu. Pa še »goniti« je treba na vso moč. Kajne, »komotneži«, čez avto ga ni?!

Izdaja v 2100 izvodih Industrija pohištva STOL Kamnik. Glasilo urejajo — glavni urednik Ciril SIVEC, odgovorni urednik Konrad VAVPOTIČ in člani uredniškega odbora: Boris DEMŠAR, Franc SIKOŠEK, Ivanka Šinkovec, Franc BAUMAN, Andrej PERČIČ, Vinko JAGODIČ, Danica KOČAR in Sonja ZORN. Lektor: Ivan SIVEC. List izhaja vsak mesec in ga prejema delavci STOLA brezplačno. Natisnila TISKARNA LJUBLJANA v Ljubljani. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.